

Marcusi ooja istumaasi ivuaadana Δ Suusi Cristo aid Δ si aim Δ raitadai tami oidigi daama.

¹ Δ Λquioma ooja Isaíacaru Δ mo ñiooqui Diu-
usi ñiooquid Δ r Δ ismaac Δ d Δ istutuidi isbai Δ liatuda
oodami aagaitai Δ Suusi Cristo Diuusi marad Δ .

² Isaía Δ rñiooquituldiadamigad Δ catadai Diuusi dai
aagai sai Diuusi pocaiti:

Ootosamu aan Δ Δ mo ootosicami aapi Cristo
g Δ bait Δ qui

Vai Δ gai aagidana Δ oodami sai divia agai aapi.

Daid Δ Δ oodami Δ ma duucaí g Δ nt Δ t Δ gitodamu

Dai camaisoimaasi ivuaadamu.

³ Diuusi ootosa agai Δ mo c Δ li sai oidigana gama-
maat Δ tuldiña dai poducaí aagidamu Δ gai
oodami:

“Caotoma divia agai g Δ rt Δ aan Δ damiga casc Δ d Δ
 Δ ma duucaí av Δ r g Δ nt Δ t Δ gito dai
camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaía. ⁴ Tai divia Δ Vuaana dai
oidigana vapaconaimi Δ oodami, dai aagidi
sai g Δ aagai is Δ ma duucaí g Δ nt Δ t Δ gituagi dai
isg Δ n Δ vapaconacagi dai camaisoimaasi ivuaadagi
sai poducaí Diuusi oig Δ ldana soimaascamigad Δ .

⁵ Tai ami oidig Δ r Δ dada v Δ asi Judeea d Δ v Δ ri Δ r Δ
oidacami dai Jerusaleen Δ r Δ oidacami dai ca Δ ca
agai istuma aagaiña Δ Vuaana; vaid Δ Δ Vuaana
vapaconaiña ami Δ g Δ l Δ aqui Jordán Δ r Δ ismaac Δ d Δ

aagaiña Δsoimaascami ismaacΔΔ ivuaadana sai Diuusi oigΔdana.

⁶ DaidΔ ΔVuaana yuucusidΔ cameyu vopodΔCΔΔ duñisicatadai dai givuradΔ ogicΔΔ duñisicatadai dai cuaadana Δgai soosoyi dai saivoli. ⁷ Dai aagidiña Δgai Δoodami Diuusi ñiooquidΔ daidΔ itΔdaiña:

—GooquiΔΓΔ divia agai Δmai ismaacΔΔ vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΔ. AanΔ tomali maiviaa sΔΔlicami iscuiquiagi dai uupasdagi susuusacadΔ gigiaragadΔ, aanΔ maitistutuidi siΔΔsi istutuidi Δgai dai Δgai vaamioma namΔga iñsaanΔ cascΔΔ. ⁸ AanΔ gΔnvapaconai aapimΔ suudagicΔΔ dΔmos Δgai divimu dai maaqui agai oodami guvucadadΔ Diuusi IbΔadΔ —astΔdaiña ΔVuaana.

⁹ Tai aidΔ tuigaco ii ΔSuusi NasareetaiñdΔΓΔ Galilea dΔVΔΔriaiñdΔΓΔ mΔΔca siaaco daacatadai ΔVuaana taidΔ ΔVuaana vacoi ΔSuusi ami Δqui JordánΔΓΔ. ¹⁰ Amaasi mosvuusai ΔSuusi suudagiñdΔΓΔ dai tΔΔ tΔvaagi taidΔ gΔcupioco dai Diuusi IbΔadΔ Δmo tugu maasi tΔvai Δgai daama. ¹¹ Tai caidatu Δmo ñiooqui tΔvaagiñdΔΓΔ daidi caiti:

—AapiapΔ Δrgiñmara ismaacΔΔ aliΔ oigΔdai aanΔ dai aliΔ baigiñΔlidi aanΔ aapicΔΔ —ascaiti Δñiooqui.

¹² Tai gooquiΔΓΔ Diuusi IbΔadΔ vaidacai ΔSuusi oidigamu. ¹³ Tai Δgai ii dai oidigana daja goo coobai tasai cΔCΔisi saagida vaidΔ ΔDiaavora soimaasi iduiñtulda Δlidadai ΔSuusi. Tai dada Diuusi tΔtΔañicarudΔ dai nuucada ΔSuusi sai maisoimaasi iduiñtuldana ΔDiaavora.

14 AidΛ tuigaco sidΛ ΔEroodΔsi maisa ΔVuaana, ii ΔSuusi Galileeamu, dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΔ dai isducatai gataΔaanΔi Diuusi. 15 DaidΔ itΔtΔdai Δgai ΔpΔ Δoodami:

—Casi atyoga aayi istuigaco soiña agai Diuusi oodami sai cΔagacΔrΔ oidacana cascΔΔ ama duu-cai avΔr gΔntΔtΔgito vuitapi Diuusi dai vaavoituda isDiuusi cΔagacΔrΔ vuvaida agai oodami —astΔdai Suusi.

16 ΔgΔΔ suudagi ismaacΔdΔ Galilea tΔΔgidu ugidiana sΔΔli imΔitadai ΔSuusi dai tΔΔ gooca gΔnsiΔagΔmΔ Simuñi ΔΔmadu AandΔrΔsi. Δgai Δrvatopa vuudamicatadai dai suudarΔ dadaitudai gΔnvatopa vuicaru. 17 TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—Giñoidávurai nai aanΔ gΔnmaatΔtuldana mΔsducatai gaagadagi oodami vaidΔ giñvaavoitudaiña —astΔdai ΔSuusi.

18 Tai Δgai otoma anaasi viaa gΔnvatopa vuicaru dai oí ΔSuusi.

19 VaidΔ ΔSuusi apiaimΔi dai baitΔquioma tΔΔ ΔJacovo Sevedeo maradΔ dai Vuaana Jacovo succulidΔ, vai Δmo vaarcu Δrana daraajatai darasdi gΔnvatopa vuicaru. 20 TaidΔ ΔSuusi vai Δgai sai oidana tai Δgai anaasi vaarcu Δrana viaa gΔnooga ΔΔmadu ΔpipiooñigadΔ dai oí ΔSuusi.

21 Amaasi aayi Δgai CapernaumΔrΔ; dai mosaayi ibΔstaragai tasΔrΔ tai vaa ΔSuusi Δjudidfu quiuupaigadΔrΔ dai gΔagacai gamamaatΔtuldimi Diuusi ñiooquidΔ. 22 Dai vΔΔscatai ismaacΔdΔ caΔ maitΔΔ isducatai gΔntΔtΔgituagi caΔcatai siΔΔ cΔΔga

ñioocai ΔSuusi. Amo sΔlicami viaacami duucai gamamaatΔtuldi Δgai dai maisiu Δpan duucai Δmo mamaatΔtuldiadami Diuusi sΔlicamigadΔ. ²³ Dai ami Δjudidíu quiuupaigadΔrΔ daacatadai Δmo cΔli ismaacΔΔ viaacatadai Δmo Diaavora tΔañicarudΔ daidΔ ΔDiaavora tΔañicarudΔ iñaquitu ΔcΔli daidΔ itΔΔdai Δgai Suusi:

²⁴ —¿Tuiρasi gΔrsaagida vapacli aapi Suusi NasareetΔrΔ oidacami? ¿GΔrcoodapΔsi agai dai divia? AanΔn gia cΔga gΔmaatΔ dai maatΔ aanΔ pΔsiΔrDiuusi maradΔ ismaacΔΔ tomali Δmo imidagai maisoimaasi ivueeyi —astΔΔdai ΔcΔli ismaacΔΔ viaacatadai ΔDiaavora tΔañicarudΔ.

²⁵ TaidΔ ΔSuusi bagaimi ΔDiaavora tΔañicarudΔ daidΔ itΔΔdai:

—Maitiñioocada mosaivuusai dai dagito gocΔli —astΔΔdai ΔSuusi.

²⁶ Tai amaasi ΔDiaavora tΔañicarudΔ suiquituli ΔcΔli dai gΔgΔrΔ iñaquimi dai vuusai ΔcΔliaiñΔrΔ.

²⁷ Tai vΔscatai ismaacΔΔ ami daraajatadai alia duduaadimu, dai aipaco gΔntΔcacaimi daidΔ icaitimi:

—¿Tumaasi goovai? ¿Tuma utudui gΔrmamaatΔtuldi goovai? GocΔli gia sΔlicΔΔ viaa guvucadagai asta ΔDiaavora tΔtΔañicarudΔ ΔpΔ Δgidi dai vuuvacai oodamiaiñΔrΔ —ascaiti Δoodami.

²⁸ Tai otoma gΔmaí vΔsi Galilea dΔvΔriΔrΔ istumaasi ivuaadatadai ΔSuusi.

²⁹ AidΔsi vuvaja Δjudidíu quiuupaigadΔaiñΔrΔ ΔSuusi Δmadu ΔJacovo Δmadu ΔVuaana oí Δgai ΔSimuñi dai ΔAandΔrΔsi quiidiamu. ³⁰ VaidΔ ΔSimuñi tuumudΔ alia coococatadai oiditai

toiñdagai dai caatΛcatadai, mΛtai aagidi ΛSuusi sai Λgai coococatadai. ³¹ TaidΛ ΛSuusi miaadΛΓΛ cΛquiva dai noviaiñdΛΓΛ bΛi dai vañigi. Mospodui Λgai tai dagito Λtoiñdagai, dai Λgai vaa ooqui Λgai dai bibi.

³² Dai aidΛsi catuca, mΛtai vuaapi ΛSuusi vΛΛsi ΛcoococoidadΛ dai ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ ΛpΛ. ³³ Dai vΛΛsi Λoodami gΛnΛmpagi ami quitaagiña. ³⁴ TaidΛ ΛSuusi duduaadi muidutai naana maasi coocodagai viaacami dai vuvaitu oodamiaiñdΛΓΛ mui Diaavora tΛtΛaañicarudΛ. ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ gia maatΛcatadai ΛSuusi dΛmos Λgai maidadagitoiña isñioocada Λgai sai maimaasico vuajana Λoodami vuitapi siooΓΛ Λgai.

³⁵ ΛSuusi siaalimodΛ vañi quiaa tucagamucatai dai ii oidigamu dai mΛΛca gamamada agai.

³⁶ TaidΛ ΛSimuñi ΛΛmadu ΛaduñdΛ gaagamu ΛSuusi. ³⁷ Dai aidΛsi tΛΛ Λgai potΛtΛdai:

—VΛΛsi oodamiava Λgaagai —astΛtΛdai.

³⁸ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—TimΛda sibΛacoga dai ami gaaagida ΛpΛ Diuusi ñiooquidΛ. Gomaasi ivuaada iñagai aanΛ dai divia tamì oidigi daama —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Dai ii vΛΛsi Λjudidíu quiquiuupaigadΛΓΛ Galilea dΛvΛΛriΛΓΛ dai ami gamamaatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ dai vuvaidimi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛΓΛ.

⁴⁰ TaidΛ ΛSuusi miaadΛΓΛ cΛquiva Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai Λmo coocodagai ismaacΛdΛ

duvaldi gatuucuga, dai g Λ tootonac Λ da c Λ quiva daid Λ it Λ adai:

—P Λ sip Λ liadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —ast Λ adai Λ c Λ ali coocoad Λ Λ Suusi.

⁴¹ Taid Λ Λ Suusi soig Λ aldan tadatu dai taata g Λ novic Λ da daid Λ it Λ adai:

—Ip Λ lidiana isg Λ duaaidagi, duaadicami ivii —ast Λ adai.

⁴² Mospot Λ Λ Suusi tai maigo ii Λ c Λ ali coocodad Λ dai cac Λ duaadicami vii. ⁴³ Taid Λ Λ Suusi ootoi dai s Λ alic Λ da dai isaagada Λ gai gomaasi daid Λ it Λ adai:

⁴⁴ —Dañi, maitiaagiada tomali Λ maadutai p Λ sducatai dueeyi mosai imi dai m Λ l Λ vuid Λ r Λ c Λ quiva Λ paali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru s Λ alicamigad Λ vai n Λ idiña Λ oodami p Λ scadueeyi —ast Λ adai Λ Suusi.

⁴⁵ Taid Λ Λ c Λ ali mosii dai otoma aagidimi v Λ ascatai isducatai Λ p Λ dui. Casc Λ da Λ Suusi maitistutuiditadai isvaquiagi tomali Λ map Λ c Λ r Λ v Λ asi oidacami vuitapi dai baiyoma mosugidiana aim Λ raiña siaaco maitiipucataidai oidacami, vai v Λ ascara muidutai aipad Λ r Λ ajioopaiña siaaco ucami daaca Λ gai.

2

¹ Dai bochi Λ qui tasaic Λ da Λ Suusi Λ pamu ii Capernaumamu; tai otoma mai Λ oidacami isg Λ quiiy Λ r Λ daacataidai Λ gai. ² Dai otoma s Λ alic Λ da mui g Λ n Λ mpagi oodami tomali maia Λ catadai siaa s Λ ali vaapaquiagi aa; vai Λ gai gamaat Λ tulditadai Diuusi ñiooquid Λ . ³ Amaasi aayi maacova c Λ c Λ ali dai uusiar Λ b Λ caiticataidai

amo cΛli ismaacΛda maitistutuiditadai isoĩniagi.
 4 Damos maitΛgaitadai Λgai isducatai aitudagi
 ΛcoocoadΛ siaaco daacatadai ΛSuusi mosΛΛ
 muiducatai oodami, dai amaasi vaaqui daama
 tΛΛtasai dai siaaco daacatadai ΛSuusi sΛΛli
 daama cupioco dai amui sΛΛli tΛvañi ΛcoocoadΛ
 uusiΛrΛ. 5 Dai aidΛsidΛ ΛSuusi tΛΛ siΛΛ cΛga
 vaavoitudaitadai Λgai, itΛtdai Λgai ΛcoocoadΛ:

—Giñmara gasoimaascamiga caoigΛldi
 —astΛtdai.

6 Damos ΛΛmoco mamaatΛtuldiadami sΛΛlicami
 ismaacΛda ami daraajatadai ΛpΛΛlidi: 7 “¿Istuisida
 poduucai ñioocai gocΛli? Parundan caiti
 goovai Diuusi, tomali Λmaadutai maitistutuidi
 isgaoigΛliadagi gasoimaascamiga mosΛgi
 Diuusi”, asΛΛlidi ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.
 8 Damos ΛSuusi maatΛcatadai istumaasi
 gΛntΛtΛgitoitadai Λgai daidΛ itΛtdai:

—¿Tuimasi poduucai gΛntΛtΛgitoi aapimΛ?

9 ¿Tumaasi siooma maisijaiga isaagidagi
 gococoadΛ: “Gasoimaascamiga caoigΛldi”,
 siΛpΛ potΛΛdagi: “Vañigiñi dai bΛi gΛvaacosi dai
 imΛda”? 10 GΛntΛΛgidamu aanΛ iñsaanΛ ismaacΛda
 viaa Λmo sΛΛlicami viaa guvucadagai ΛpΛ
 tami oidigi daama isgaoigΛldiada gasoimaascamiga
 —astΛtdai ΛSuusi ΛmamaatΛtuldiadami
 sΛΛlicami.

Dai amaasi itΛtdai Λgai ΛcΛli cocoadΛ:

11 —Aapi angΛagidi vañigiñi dai bΛi gΛvaacosi
 dai noragi gΛquiiyamu —astΛtdai ΛSuusi.

12 TaidΛ ΛcoocoadΛ otoma vañi; dai bΛi gΛvaacosi
 dai vuusai abiaadΛrΛ vΛascatai vuitapi. Tai
 vΛascatai camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgitoagi

tΛagacai goomasi dai cΛΛga ñiooquimi Diuusi vΛΛtarΛ daidΛ icaiti:

—Tomali Λmo imidagai mainΛidiña aatΛmΛ go-
maasi —ascaitimi Λoodami.

13 Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi Λpamu agΛΛ su-
udagi ugidiana; dai aidΛsi vΛΛsi Λoodami mi-
aadΛrΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi tai
Λgai mamaatΛtuli Diuusi ñiooquidΛ. 14 Dai aidΛsi
daivusquimi ΛSuusi ΛmapΛcΛrΛ tΛΛ Λmo cΛΛli Leví
tΛΛgiducami Alfeo maradΛ vai daacatadai ami
siaaco gavuudana Λgai tumiñsi. Λgai Λrtumiñsi
vuudamicatadai, taidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—Giñoidáni —astΛtdai.

TaidΛ ΛLeví otoma cΛquiva dai oí.

15 Dai aidΛsidΛ gacuaadatadai ΛSuusi Leví
quiidiΛrΛ Λmadu muidutai tumiñsi vuudami
ΛΛmadu aa soimaasi ivuaadami. VΛΛscatai
mesa vuidΛrΛ daraajatadai ΛΛmadu ΛSuusi
dai vΛΛsi ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ ΛpΛ.
AliΛ muiducatadai ismaacΛdΛ oidatucuiña.
16 DΛmos ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami ΛΛmadu
Λfariseo tΛagacai isΛSuusi vΛΛscatai ΛΛmadu
gacuaadatadai itΛtdai Λgai ΛmamaatΛrdamigadΛ:

—¿TuisidΛ gΛnmamaatΛtuldiadamiga ΛΛmadu
gacueeyi daidΛ yΛΛyi tumiñsi vuudami dai
soimaasi ivuaadami ΛΛmadu? —astΛtdai.

17 DΛmos aidΛsi caΛ ΛSuusi imaasi itΛtdai:

—IsmaacΛdΛ maicoococoñi maitΛgito
duduaidiadami mosΛcaasi ismaacΛdΛ coococoñi.
Dai poduucai aanΛ maisiu cΛΛga ivuaadami
vΛΛtarΛ divia. AanΛ divia dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida
iñagai soimaasi ivuaadami —astΛtdai ΛSuusi.

18 Amo imidagai gayunanducai ΔVuaana
mamaatΔrdamigadΔ Δmadu Δfariseo
mamaatΔrdamigadΔ, tai dada ΔΔmoco oodami
siaaco daacatadai ΔSuusi dai tΔcakai daidΔ
itΔtΔdai:

—¿TuisidΔ gayunandui ΔVuaana ma-
maatΔrdamigadΔ Δmadu Δfariseo ma-
maatΔrdamigadΔ, vai aapi gΔmamaatΔrdamiga
vΔΔscarΔ gacuadana? —astΔtΔdai Δgai ΔSuusi.

19 TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—¿Istutuidisi isgayunanduagi ΔvapaidsarsicΔdΔ
Δmo cunataragiΔrΔ siΔΔscadΔ quiaa daraajagi
Δcucuntadami? SiΔΔscadΔ quiaa daraajagi
Δcucuntadami maitΔaagai isgayunandudagi
ΔvapaidsarsicΔdΔ. 20 DΔmos istodian duucai
gΔmuaatudagi ΔcΔli aidΔ gia gayunanduan tada
ΔvapaidsarsicΔdΔ —astΔtΔdai ΔSuusi.

21-22 Dai vaamioma aagidi daidΔ itΔtΔdai:

—Tomali Δmaadutai maitistutuidi isvaavoi-
tudagi istumaasi gamamaatΔtuldi aanΔ
dai apiavaavoitudadagi gΔvaavoitudaraga
—astΔtΔdai ΔSuusi.

23 Amo imidagai ibΔstaragai tasΔrΔ tΔligi
Δsicami saagida imΔitadai ΔSuusi; vaidΔ
ΔmamaatΔrdamigadΔ vaiñcumaimi tΔligi muuradΔ
saagida iimΔitai. 24 VaidΔ Δfariseo itΔtΔdai ΔSuusi:

—Dañi ¿tuisidΔ ivueeyi gΔmamaatΔrdamiga aa
duiñdagai ismaacΔdΔ Moseesacaru sΔlicamigadΔ
aagai sai maitiipu oigaragai isivuaadagi
ibΔstaragai tasΔrΔ? —astΔtΔdai Δfariseo.

25 DΔmos ΔSuusi itΔtΔdai:

—¿Tomali amo imidagai m_Λsmaiquiaa n_Λidi aapim_Λ _Λoojai siaaco aagai istumaasi idui _ΛDavi _{ΛΛ}madu _Λaaduñd_Λ amo imidagai ali_Λ oidacai biuugigai? ²⁶ Siaaco aagai sai vaa _ΛDavi quiuupi_Λr_Λ aid_Λsid_Λ _ΛAbiaata_Λr_Λ _Λbait_Λc_Λaacamigad_Λcatadai papaali, dai b_Λi _Λgai _Λcuaadagai Diuusi dasdarad_Λ ismaac_Λd_Λ _Λgi papaali viaacatadai oigaragai isugiagi tai _Λgai uu dai aa oí g_Λaaduñi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁷ Daid_Λ it_Λt_Λdai _{ΛΛ}p_Λ _ΛSuusi _Λfariseo:

—Ib_Λstaragai tasai _Λrsiaa duutudaragai Diuusi v_{ΛΛ}tar_Λ. Vaamioma nam_Λga oodami si_Λib_Λstaragai tasai. ²⁸ Cas_Λd_Λ aan_Λ iñsmaac_Λd_Λ viaa amo s_{ΛΛ}licami _{ΛΛ}p_Λ viaa guvucadagai isgaaagiadagi istumaasi g_Λaagai isivuaadagi ib_Λstaragai tas_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

3

¹ Taid_Λ _ΛSuusi vaa _Λpamu amo quiuupaigad_Λr_Λ _Λjudidíu vai ami daacatadai amo c_{ΛΛ}li ismaac_Λd_Λ gaquisapi amo novid_Λ. ² Vai aa soobidacatadai _ΛSuusi dai n_Λida agai sabai duaaidana _Λgai _Λc_{ΛΛ}li ib_Λstaragai tas_Λr_Λ vai poduucai viaaca _Λgai istuc_Λd_Λ g_{ΛΛ}pi _Λr_Λvuaajagi. ³ Amaasi _ΛSuusi it_Λt_Λdai _Λc_{ΛΛ}li ismaac_Λd_Λ gaquisapi _Λcad_Λ:

—Vañigiñi dai _Λran _{ΛΛ}si c_Λquiva —ast_Λt_Λdai.

⁴ Dai amaasi it_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami ismaac_Λd_Λ ami daraajatadai:

—¿Tumaa aagai Moseesacaru s_{ΛΛ}licamigad_Λr_Λ?
¿Isoidaga oigaragai isivuaadagi ib_Λstaragai tas_Λr_Λ
_Λmo istumaasi c_{ΛΛ}gaducami maic_{ΛΛ}gaducami sio?

¿Caaꝑacara vuusaidagi amo oodami muaagi sio?
—astatadai ASuusi.

Damos aga maiñiooca vii. ⁵ Vaida ASuusi baamudacada nanaidi dai soaliaragaicada maimaata caacatai agai istumaasi aagidi ASuusi. Amaasi ASuusi itatadai acali ismaacada gaquisapicatadai noovid:

—Salliñañi ganovi —astatadai.

Tai agai salli dai cacaga duaadicami vii. ⁶ Tai amaasi otoma vuvaja afariseo abiaadara dai avnaquida agai Erodasi aaduñda dai muaa agai ASuusi.

⁷ Damos ii ASuusi amadu amamaatar damigada agaa suudagi ugidiamu, tai mui oodami Galileera oidacami oi. ⁸ Dai aidasi aa oodami mai ara isivuaadatadai ASuusi istumaasi gagarducami muidutai dada siaaco daacatadai agai dai naida agai Judeeaiñdara, dai Jerusaleenaiñdara, dai Idumeaiñdara dai vasmocoradara agaa aqui Jordán dai Tiuro davaraiñdara dai Sidoonaiñdara. ⁹ Vaida ASuusi caaquiasdara abiaadara aagidi gamamaatar damiga sai baiduiñdacana amo vaarcu, vai ami daaca agai agai sai mainituscaña mosaaqui oodami. ¹⁰ ASuusi casalicada mui duduaadi oodami gaguvucadacada vai cascada aa cococoidada aipaco nuituscaña ASuusi vascatai taata liditai. ¹¹ Vaida aoodami ismaacada viaacatadai Diaavora tataañicaruda mostatagaiña ASuusi dai vuidara gatoonacada guguucaña vaid aDiaavora tataañicaruda iñaquitudaiña vai agai itatadaiña:

—Aapiara arDiusi marada —astatadaiña.

12 Damos s̄Suusi s̄alic̄ad̄a daí ΔDiaavora t̄at̄aañicarud̄a ismaasiuldagi sioor̄a agai.

13 Dai gooquīar̄a t̄asai ΔSuusi amo giidiamu, dai vaidacai ismaac̄ad̄a agai ip̄ali tai agai oí. 14 Dai amaasi Δcovai vuvaitu baivustaama dan gooca Δoodami saagidaiñd̄ar̄a sai Δmadu ajiopaiña, dai sai gooquīar̄a gaaagidiña agai Diuusi ñiooquid̄a. 15 Dai maa guvucadagai sai duduaaidiña cococoidad̄a dai sai vuvaidiña Diaavora t̄at̄aañicarud̄a oodamiñd̄ar̄a. 16 Δcovai vusaitu ΔSuusi, Simuñi Piiduru, dai 17 Jacovo dai sīlagid̄a ismaac̄ad̄a Vuaana t̄lagidu agai ar̄Sevedeo maamarad̄a, dai Suusi Boanerges aagai agai ismaac̄ad̄a taiya alidi c̄ac̄ali ismaac̄ad̄a cavami ñioocai Δpan duuc̄ai covoñdami. 18 Dai Aand̄ar̄asi, dai Piili, dai Bartolomé, dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo. Alfeo marad̄a dai Tadeo, dai Simuñi ismaac̄ad̄a ar̄amoco ismaac̄ad̄a vuvaida aliditai Δromamano. 19 Dai Uudasi Iscaliote ismaac̄ad̄a gooquīar̄a gat̄lagi ΔSuusi masai muaana.

Dai gooquīar̄a vaa ΔSuusi amo quiiȳar̄a Δmadu ismaac̄ad̄a Δcovai vuvaitu agai. 20 Tai Δpamu s̄alic̄ad̄a mui gan̄ampagi oodami ami quiiȳar̄a vai agai tomali maitistutuiditadai isgaugiagi. 21 Dai aidasi maí ΔSuusi aaduñd̄a gomaasi dada dai vaidaquia agai pocaititai sai vuiirutu agai.

22 Vaid̄a Δmamaat̄tuldiadami s̄alic̄ami ismaac̄ad̄a Jerusaleenaiñd̄ar̄a dada icaiti:

—Idi c̄ali viaa Beelsevú ismaac̄ad̄a ar̄Diaavora vai agai guvucadad̄ac̄ad̄a vuvaidi goovai Diaavora t̄at̄aañicarud̄a —asc̄aiti Δmamaat̄tuldiadami s̄alic̄ami.

23 Tai amaasi ΔSuusi vai Δoodami dai aagidi Δmo ñiooqui cuentocΔΔ daidΔ itΔΔdai:

—¿SiaadΔΔ istuidΔna ΔDiaavora isΔΔgi gΔvusaidagi oodamiaiñdΔΔ? 24 IsΔmapΔCΔΔ oidacami ΔΔgi gΔncocodagi otoma aipacoga gΔncoodian tada Δgai. 25 IsΔmo quiiyΔΔ oidacami ΔΔgi gΔncocodagi otoma aipaco gΔncoodian tada Δgai. 26 Dai siΔDiaavora ΔΔgi gΔvui gΔsiaa aliada siaadΔΔ istuidΔna Δgai, baiyoma mosugitian tada Δgai.

27 Tomali Δmaadutai maivaquian tada Δmo CΔΔli omaligami quiidΔΔ dai ΔΔsidagi, ismaivuliagi ΔΔpΔΔ; aVΔnacai isvulia gia gΔdagitian tada Δgai mΔSΔΔsdagi.

28 SΔΔlicΔΔ aan gΔnaagidi sai baiga isoigΔdagi oodami vΔΔsi soimaascamigadΔ dai issoimaasi ñiooqui ñioocada Δgai ΔΔpΔ; 29 DΔmos sioora vui ñioocadagi Diuusi IbΔadΔ Δgai gia maiviaa oigΔldaragai tomali Δmo imidagai poduucal Δgai ΔrduñidΔ tomastuigaco —astΔΔdai ΔSuusi.

30 ΔSuusi poduucal aagidi Δoodami pocaititai Δgai saidΔ ΔSuusi viaa Δmo Diaavora tΔaañicarudΔ.

31 Tai gooquiΔΔ ami dada ΔSuusi susuculidΔ ΔΔmadu ΔDΔΔΔ, dΔmos quiidigaiñdΔΔ vii Δgai dai abiaadΔΔ ootosi ñiooqui ΔSuusi sai diviana.

32 Vai Δgai ismaacΔΔ sonuana daraajatadai ΔSuusi itΔΔdai:

—QuiidigaiñdΔΔ daraaja gΔdaada ΔΔmadu gΔsusuculi daidΔ gΔgaagai —astΔΔdai.

33 DΔmos ΔSuusi itΔΔdai:

—¿VoorΔ ipΔlidi aapimΔ isargiñdaada daidΔ giñsusuculi? —astΔΔdai.

³⁴ Dai amaasi nΛΛΛidi vΛΛscatai ismaacΛΔΛ ami sicoli daraajatadai siaaco daacatadai Λgai daidi tai:

—Idi ΛΛpΛ ΛrΛpan ducami giñdaada dai giñsusuculi. ³⁵ TomasioorΛ sioorΛ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi Λgai ΛΛpΛ ΛrΛpan ducami giñdaada ΛΛmadu giñsusuculi —ascaiti ΛSuusi.

4

¹ ΛΛpΛ Λmo imidagai gamamaatΛtulditadai ΛSuusi ΛgΛΛ suudagi ugidiana, tai sΛΛlicΔΔ mui gΛnΛmpagi oodami ami siaaco daacatadai Λgai. Dai sΛΛlicΔΔ muiducatatadai Λgai tai cascΔΔ ΛSuusi Λmo vaarcu Λraana daiva gΛΛ suudagi daama. Tai vΛΛsi Λoodami ooratana vii. ² TaidΛ ΛSuusi aagidi mui naana maasi cuentocΔΔ dai aidΛsi mamaatΛtuldi Λgai itΛΔdai:

³ —CaΛcavurai aapimΛ imaasi: Λmo imidagai Λmo oodami gaΛi, ⁴ tai chiΛΛqui Λstucaci voiyΛrΛ suuli; tai dada ujuurugi dai cuucu. ⁵ Tai aa Λstucaci ojoodai saagida suuli, siaaco maisi tiipu dΛvΛΛrai; dai otoma vuvaja maisi tuucavi suuli Λgai cascΔΔ. ⁶ Dai mosvuusai tasai tai vuaama dai maisi tataaca Λgai cascΔΔ mosgaquisa. ⁷ Dai aa Λstucaci uuparai saagida suuli taidΛ Λuuparai gΛΛ dai mosvuaamatu, tai poduucaci ΛtΛligi maiiibaji. ⁸ Tai aa Λstucaci cΛΛgaducami dΛvΛΛriΛrΛ suuli dai vuvaja dai cΛΛga gΛΛ, dai cΛΛga iibaji. Λmo caidΛaiñdΛrΛ Λmo coobai dan baivustaama vuvaja, dai ΛmiaiñdΛrΛ vaicoobai, dai ΛmiaiñdΛrΛ Λmo sientu. ⁹ CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ

istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi
_Λoodami.

¹⁰ Amaasi caiim_Λcai _Λoodami tai _ΛΛgi vii _ΛSuusi
_Λbaivustaama dan gooca g_Λmamaat_Λrdamiga
_ΛΛmadu. Dai _Λgai ismaac_Λd_Λ sonuana
daraajatadai _ΛSuusi t_Λcacai ast_Λiy_Λ _Λlidi _Λgai
_Λcuentoc_Λd_Λ. ¹¹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Diuusi g_Λnmaat_Λtuld_Λmu aapim_Λ
m_Λstumaasi maimaat_Λ isducatai ip_Λlidi Diuusi
issoic_Λdagi oodami sai c_ΛΛgac_Λr_ΛΛ oidacana
d_Λmos gogaa mamaat_Λtuldi aan_Λ cuentoc_Λd_Λ.

¹² _Λgai can_Λidiña istumaasi ivuaadana aan_Λ
dai maitip_Λlidi isgiñvaavoitudagi dai ca_Λcana
istumaasi gamamaat_Λtuldi aan_Λ dai maitip_Λlidi
ismaat_Λ ca_Λcagi, casc_Λd_Λ Diuusi maioig_Λldi
soimaascamigad_Λ dai maic_ΛΛgac_Λr_ΛΛ vuvaidamu
_Λgai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹³ Daid_Λ it_Λt_Λdai _Λgai _ΛΛp_Λ:

—¿Maitam_Λmaat_Λ ca_Λ aapim_Λ idi cuento?
¿Ducatai maat_Λ ca_Λca agaid_Λ aapim_Λ _Λgaa cuento?

¹⁴ _Λc_ΛΛli _Λsadami _Λr_Λpan ducami _Λmoco ismaac_Λd_Λ
aagidiña oodami Diuusi ñiooquid_Λ. ¹⁵ _ΛΛmoco

oodami _Λpan ducami _ΛΛstuc_Λcai ismaac_Λd_Λ voiy_Λr_Λ
suuli ismaac_Λd_Λ ca_Λcana Diuusi ñiooquid_Λ vai
didivai _ΛDiaavora dai maigovai dadasai _Λñiooqui
ib_Λad_Λaiñd_Λr_ΛΛ sai maivaavoitudana. ¹⁶ Dai

aa oodami _Λpan ducami _ΛΛstuc_Λcai ismaac_Λd_Λ
ojoodai saagida suuli ismaac_Λd_Λ baig_Λn_Λliarac_Λd_Λ
ca_Λcana Diuusi ñiooquid_Λ dai vaavoitudaiña,

¹⁷ d_Λmos maiquiaa sigupuc_Λt_Λrdan vuaadana
_Λgai vaavoidaragad_Λ casc_Λd_Λ mosparunaiña aa

añiooquicadā dai soimaa taatamituldiña vai ḡgai caugiatlāi vaavoidaragadā. ¹⁸ Dai aa oodami ḡpan duucami ḡstucāi ismaacadā uuparai saagida suuli caḡcana ḡgai Diuusi ñiooquidā, ¹⁹ dāmos aliā tātḡgitoiña ḡgai istumaasiḡḡ ismaacadā oidaga tamī oidigi daama, tumiñsiḡḡ dai vḡḡsiaḡcatai viaaca ḡlidiña ḡgai dai mosgomaasiḡḡ tātḡgitoiña dai camaitātḡgitoiña Diuusi ñiooquidā cascādā maitivueeyi istumaasi Diuusi ipḡlidi dai maicḡḡgacḡḡ vuvacāi. ²⁰ Daidā ḡstucāi ismaacadā cḡḡgaducami dāvḡḡriḡḡ suuli ḡpan ducami ḡoodami ismaacadā baigḡḡḡliaracādā caḡcana Diuusi ñiooquidā dai vaavoitudaiña daidā ivuaadana istumaasi Diuusi ipḡlidi. ḡḡmoco ḡḡḡpan ducami ḡstucāi ismaacadā ḡmo coobai dan baiivustaama vuvaja ḡmo caidḡaiñdḡḡ dai ḡmiaiñdḡḡ vaicoobai dai ḡmiaiñdḡḡ ḡmo sientō —astātādai ḡSuusi.

²¹ Dai gooquiḡḡ itātādai ḡḡḡ:

—Tomali ḡmo oodami maicucuudagḡi ḡmo cuudacarui dai gooquiḡḡ iñḡpai tomali maivoicarui uta dadasai. Baiyoma tḡcavi gḡdadasai vai cḡḡga maasicagi. ²² Poduucāi istumaasi aḡḡ gamamaatātuldi vḡḡsi gḡmaasiuldi, sivi maiquiaa cḡḡga maata caḡ ḡoodami dāmos gooquiḡrioma gḡ vḡḡsi maata caḡcamu ḡgai. ²³ Cḡḡgavḡḡ gḡntḡgito caḡca aapimḡ istumaasi gḡḡḡgidi aḡḡ —astātādai ḡSuusi.

²⁴ Daidā itātādai ḡḡḡ:

—ḡḡgigitai avḡḡ caḡca aapimḡ vḡḡsi mḡstuma caḡ. Iscḡḡga ḡḡgigitai caḡca aapimḡ giñmamaatātuldaraga vaamioma cḡḡga maata

caΛcamu vΛΛsi istumaasi gΛnaagidi aanΛ. ²⁵ SioorΛ bΛΛjΛi giññiooqui dai giñΛΛgidi Λgai vaamioma maataΛtuldamu aanΛ, dai sioorΛ maibΛΛjΛi giññiooqui dai maitiñΛΛgidi voopoidamu aanΛ istumaasi maataΛ gΛΛlidi Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁶ DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai ΛpΛ Λoodami:

—Diuusi soicΛi oodami sai cΛga gantΛtΛgitona. Gomaasi ΛrΛpan ducami aidΛsi Λmo oodami Λi taligi. ²⁷ Dai gooquiΛrΛ nonoragΛi dai cocosΛi, vaidΛ chiΛΛqui tasaicΛdΛ vuvacΛi ΛtΛligi dai gΛΛrai, vaidΛ ΛcΛΛli maimaatΛcana isducatai. ²⁸ AdΛvΛΛrai Λgi baivueeyi cuaadagai ΛcΛΛli mosΛcaasi nuucada Λsicami. ΛpΛga vuvacΛi aagadΛ dai gooquiΛrΛ muuradΛ, dai gooquiΛrΛ ibiadΛ. ²⁹ Dai siΛΛscadΛ cacaibia Λgai vai aiyagi yoovaragai otoma gΛyoovai —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁰ DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ ΛSuusi Λoodami:

—Diuusi soicΛi oodami sai cΛga gantΛtΛgitocana. Dai aanΛ cuentocΛdΛ gamamaatΛtuldi isducatai ivueeyi gomaasi. ³¹ Gomaasi ΛrΛpan ducami istumaasi pΛvvueeyi ΛcaidΛ Λmo uusi ismaacΛdΛ pΛa maasi coravi caidΛ. Goovai ΛraliducΛdioma uusi caidΛ oidigi daama ³² ismaacΛdΛ gΛΛsai vai gΛgΛrΛ dai gΛgΛrΛ mamartai vaidΛ Λujuurugi ΛcagidΛrΛ gΛniibΛstaiña —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

³³ PoduucΛi mamaatΛtuldiña ΛSuusi Diuusi ñiooquidΛ Λoodami goΛΛ cuentocΛdΛ tomasi maimaatΛ caΛcana Λgai. ³⁴ Maitiipucana Λmo imidagai ismaiaagiada ΛSuusi Λmo istumaasi

cuentocada damos gooquiara vasssi aagidiña agai gamamaatardamiga istaiya alidi cuento.

35 Dai agai vaa tasara aidasi catucaimi ASuusi itatadai gamamaatardamiga:

—Tiimada vaasalara gogaa suudagi —astatadai.

36 Taidamamaatardamigada anaasi viaa oodami dai vaidacai ASuusi avaarcurara ismaacalara daacatadai agai, tai aa oodami oi larra aa vaarculara. 37 Tai caavami avadaidavali nuituscasi suudagi vai vaarcu arana vaacai dai cayoga suuda avarcu suudagicada. 38 Vaidam ASuusi avarcu gooquiamalara coosocatadai. Taidamamaatardamigada naitu agai daidam itatadai:

—Mamaatuldiadami, imaitapas vaaam alidi tasbaicoagi? —astatadai.

39 Tai vañi ASuusi dai dodoligitu avavali amadu agaa suudagi daidam itatadai:

—Gaaa pidañi —astatadai.

Taidamavali gaa pitu tai vasssi dodoli vii 40 amaasi ASuusi itatadai gamamaatardamiga:

—Tuimasi duduaadimuca dai maivaavoitudai insaan istutuidi isganuucadajagi? —astatadai ASuusi.

41 Vai agai alia duduaadimuca dai aipaco ganaagidi daidam icaiti:

—Siorea idi cali vai asta avavali dai gogaa suudagi agidi? —ascaiti.

1 Dai amaasi vaasadara dagavusai agai agaa suudagi dai aayi Gadara davarira. 2 Dai aidasi tavai asuusi vaarcuaiñdara tai otoma ami divia amo calli caposantuaiñdara. Alalli viaacata dai amo Diaavora taañicaruda. 3 Alalli moscaposantuana oidacana vai tomali amaadutai maitistutuidiña isvuracagi tomali cadeenacada. 4 Muiyoco imidagai vupuraiña aa oodami cadeenacada noonovida dai acasoda dmos agai otoma aquituidiña vai tomali amaadutai maitistutuidiña isdodoli daasacagi. 5 Dai tadarai dai tucara oidigana dai caposantuana aimaraitai iñacaiña agai dai saasaiña gatuucuga ooodaicada. 6 Dmos aidasi taa agai asuusi macasdara vuidara maa dai vuidara gtootonacada calquiva. 7 Dai iñaquidatai itadai:

—¿Tuipasi divia aapi Suusi tami siaaco aimarai aan? Aapi arDiuusi baitaacami marada. Gadaanai aan Diuusi guvucadadada pai maitiñoiñiada —astadai alli.

8 Pocaiti agai itadaitai asuusi:

—Aapi Diaavora taañicaruda dagitoñi idi calli —astadai asuusi adiaavora taañicaruda.

9 Daid asuusi tacaai adiaavora taañicaruda daid itadai:

—¿Taa gidu aapi? —astadai.

Tai agai aa noragi daid itadai:

—Legión antaa gidu aan. Muidu aatama cascada —astadai.

10 Daid adiaavora taañicaruda daañimi asuusi sai agai maiotosana ami davarira.

11 Vai muiducata dai tataisoli ami giidara daida cuaayitadai. 12 Taid adiaavora taañicaruda itadai asuusi:

—Gardagitoñi tətai vaapaquia aatΛmΛ go-tataisoliΛrΛ —astΛtΛdai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

13 TaidΛ ΛSuusi maa oigaragai isvaapaquia Λgai tataisoliΛrΛ, taidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vuvuaaja ΛcΛΛliaiñdΛrΛ dai tataisoliΛrΛ vaapa. Λtataisoli Λrgoo milΛcatadai dai coidam voopoi dai gΛΛ suudarΛ suuli dai baicoi.

14 TaidΛ Λnuucadacami Λtataisoli aliΛ dudaadimu dai voopoi dai mΛΛca gaaagidi quiiquiana dai dΛjiana. Tai dada Λoodami dai nΛida agai astumaasi ΛpΛduitadai. 15 Dai aidΛsi aayi Λgai ami siaaco daacatadai ΛSuusi, tΛΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vai cacΛΛga dodoli daacatadai dai cacΛΛga yuucusu taidΛ Λoodami aliΛ duduaadamu. 16 Dai Λgai ismaacΛdΛ nΛiditadai isducatai ΛpΛdui ΛcΛΛlicΛdΛ ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ daidΛ ΛtataisolicΛdΛ aagidi Λoodami gomaasi. 17 TaidΛ Λoodami goguama oi ΛSuusi sai imΛna abiaadΛrΛ.

18 Dai aidΛsi tΛsai ΛSuusi Λpamu vaarcuΛrΛ vaidΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ daañimi ΛSuusi sai dagitona isoidagi. 19 DΛmos ΛSuusi maimaa oigaragai, baiyoma itΛtΛdai:

—ImΛdañi gΛquiiyamu siaacoga daraaja gΛaaduñi dai aagida vΛΛsi istuma idui aanΛ aapicΛdΛ dai isducatai soigiñΛΛli aanΛ aapicΛdΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

20 TaidΛ ΛcΛΛli ii dai mΛΛca gaaagidi Decápolisi dΛvΛΛriΛrΛ vΛΛsi istumaasi idui ΛSuusi ΛgaicΛdΛ vai vΛΛscatai maitΛtΛgaitadai isducatai gΛntΛtΛgitoagi caΛcatai istumaasi aagidi Λgai.

21 Dai aidasi vaasadara agaa suudagi divia ASuusi apamu tai ami dada mui oodami siaaco daacatadai agai. TaidA ASuusi anaasi vii agaa suudagi ugidiana. 22 Tai amaasi ami divia amo baitacaaacami ajudidíu quiuupaigadara Jairo taaigiducami; dai aidasi mostaa agai ASuusi gatootonacada ciquiva ASuusi accasoda abaana. 23 Dai saallicada daañimi daida itadai:

—Giñmara ooqui atcayooga muu. Tinda pai daama daraasa ganoonovi vai duaadana agai dai oidacana —astadai AJairo.

24 TaidA ASuusi oi AJairo; vai mui oodami oidatucitadai ASuusi, dai asta nuitusquimi agai ASuusi. 25 Daida oodami saagida imitadai amo ooqui ismaacada cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadai gaaacada. 26 Dai saallicada soimaa taacatadai agai mosaa mui duduaaidiadamí amadu aimaraitai dai casiaa dodai vaaasi istuma viaacatadai. Dai vaascara maidueeyi, baiyoma vaamuimi agai. 27 Aidasi cajioma oooqui siASuusi gaduduaaidiña, miaadara ciquiva oodami saagida dai gooquiamadara taata agai ASuusi yuucusida.

28 Dai polidi oooqui: “Tomasi mosaca yuucusida taata aanaa cascada caduaadian tada aanaa”, asaliditadai oooqui. 29 Dai aidasi mostaata agai otoma uu arada dai otoma maata taata agai gatuucugara iscamaigo ii coocodada. 30 TaidA ASuusi maí isduaadi agai amaadutai gaguvucadacada dai amaasi gooquiamaco nanaava agai daida icaiti:

—¿Toora taata giñyuucusi? —ascaiti.

³¹ TaidΛ amamaatΛrdamigadΛ itΛtdai:

—CanΛidi aapi isaipadΛrΛ gΛnuituscΛi gooodami pai vΛΛscΛrΛ gatacakai soorΛ gΛtaata —astΛtdai.

³² DΛmos ΛSuusi aipaaco nΛΛjimi dai nΛida agai soorΛ taata. ³³ VaidΛ Λooqui gigivuquimi duaadimucai dai maatΛcatadai Λgai isducatai ΛpΛduitadai ΛgaicΛdΛ, ii dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ, dai aagidi vΛΛsi isducatai ΛpΛduitadai. ³⁴ TaidΛ ΛSuusi itΛtdai Λooqui:

—Giñvaavoitu aapi cascΛdΛ dueeyi. ImΛdañi dai maivuaamΛ aliatugada dai caduaadicami vii —astΛtdai ΛSuusi Λooqui.

³⁵ Dai quiaa ñiioocaitadai ΛSuusi tai dada ojootosicami Jairo quiidiaiñdΛrΛ daidΛ itΛtdai Λali ooqui oogadΛ:

—Casi atmuu gΛmara. Casi maivaidacai gomamaatΛtuldiadami —astΛtdai Λojootosicami.

³⁶ DΛmos ΛSuusi moscaΛ istumaasi aagaitadai Λgai daidΛ itΛtdai Λgai ΛbaitcΛaacami Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ:

—Maitiduaadicuda; mosai giñvaavoituda —astΛtdai.

³⁷ DaidΛ ΛSuusi maidagito Λoodami isoidagi mosΛcaasi ΛPiiduru dai Jacovo daidΛ ΛVuaana Jacovo suculidΛ. ³⁸ Dai aidΛsi aayi Λgai ΛbaitcΛaacami quidiΛrΛ, caí Λgai Λoodami vai siaa caiti gΛgΛrΛ suaanΛi dai iññacai. ³⁹ TaidΛ ΛSuusi vaa daidΛ itΛtdai Λoodami:

—¿TuimΛsi mosΛΛ sisiocai dai tuimΛsi mosΛΛ gΛgΛrΛ suaanΛi? Goali ooqui maitΛrmuuquiadΛ mosacooso —astΛtdai ΛSuusi.

⁴⁰ VaidΛ Λoodami parunai pocaititai ΛSuusi. TaidΛ ΛSuusi vuvaitu vΛΛsi Λoodami abiaadΛrΛ, dai

mosΛca Λali ooqui dΛΛdΛdΛ dagito isvaapaquiagi
 ΛΛmadu ΛcΛcΛΛli ismaacΛdΛ vaidaticatadai Λgai.
 Dai vaapa siaaco caatΛcatadai Λali ooqui. ⁴¹ TaidΛ
 ΛSuusi noviaiñdΛrΛ bΛi Λali ooqui daidΛ itΛdai:

—Talita cumi —astΛdai. Gomaasi itΛiya alidi:
 Ali ooqui, aapi angΛaagidi vañigiñi.

⁴² Tai otoma vañi Λali ooqui dai gΛaagacai
 aimΛrai. Baivustaama dan gooca uumigi viaa-
 catadai Λgai. TaidΛ Λoodami maitΛΛ isducatai
 gΛntΛtΛgitoagi. ⁴³ TaidΛ ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ dai
 Λoodami sai maiaagidiña tomali Λmaadutai go-
 maasi. Dai gatΛjai biidaragai Λali ooqui.

6

¹ TaidΛ ΛSuusi ii abiaadΛrΛ gΛdΛvΛΛragamu,
 ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga. ² Dai aidasi
 aayi ibΛstaragai tasΛrΛ, ΛSuusi gΛaagaca
 gamamaatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ Λjudidíu
 quiuupaigadΛrΛ. Dai muidutai ismaacΛdΛ
 caΛcatadai camaitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgitoagi
 daidΛ icaiti:

—¿Siaaco maí goovai vΛΛsi imaasi? ¿Ducatai is-
 tutuidi goovai ismosΛΛ cΛΛga tΛtΛgitodagi daidΛ
 ivueeyi goovai istumaasi gΛgΛrducami? ³ Dai idi-
 ava rΛΛuusi ivisumadami, María maradΛ daidΛ
 ArsíΛΛgidΛ ΛJacovo daidΛ ΛOsee daidΛ ΛUudasi
 ΛΛmadu ΛSimuñi, daidΛ ΛsusuculidΛ ooqui ΛpΛ
 tami gΛrsaagida oidaga —ascaiti Λoodami.

AliΛ mui naana maasi maatΛcatadai ΛSuusi
 cascΛdΛ baacoican tada Λoodami Λgai vui. ⁴ DΛmos
 ΛSuusi itΛdai:

—VΛasi oodami cΛΛgacΛra nΛidiña Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ mosΛca Λagi dΛvΛΛragadΛana oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñdΛ —astΛtdai ΛSuusi.

⁵ Dai maitidui mui istumaasi gΛgΛrducami ami mosdaama daarai gΛnoonovi chiΛΛqui coococoidadΛ dai duduaadi. ⁶ DaidΛ ΛSuusi maitΛtgaitadai istumaasi gΛtgitoagi nΛiditai isΛoodami maivaavoitudai. Dai gooquiΛra ii ΛSuusi vΛasi ami dΛvΛΛriΛra aipaco uugidiana dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ.

⁷ Dai amaasi vai Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga, dai aipaco ootoi mosgoogocatai, dai maa guvucadagai sai vuvaididana Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛra. ⁸ Dai aagidi sai maivuucaiña tomali istumaasi voiyaΛra vΛΛtarΛ, mosΛca gΛngigiica sai maivuucaiña tomali morarali, tomali biitugai tomali tumiñsi. ⁹ Dai sai gΛnadacaiña sususacai maisiu sasaputusi, dai sai maivuucaiña aa yuucusi. ¹⁰ DaidΛ itΛtdai:

—MasιΛscadΛ ajiagi Λmo quiiyΛra vΛrai anaasi gΛnuuliñaca asta masιΛscadΛ iimiagi Λgai dΛvΛΛriañdΛra. ¹¹ Dai masajiagi ΛmapΛcΛra masiaaco maitΛnmiadΛgidagi dai tomali maitΛncaΛca agadagi, vΛrai vuvaqui abiaadΛra dai gigigida ΛdΛvΛΛrai gΛnΛcasuaiñdΛra vai poduucai nΛijada Λgai ismaicΛga idui. SΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai siΛscadΛ Diuusi nΛida agadagi ismaacΛdΛ ΛrcΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ maitΛΛrcΛga ivuaadami vaamioma soimaasi taatatuldamu Λgai Λoodami ismaacΛdΛ

maitΛnmiaadΛgidagi siΛSodoomΛΓΛ ΛΛmadu GomooraΓΛ oidacami —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹² TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ iji dai aagidimi Λoodami sai glaagai isama duucal gantΛgitoagi vuitapi Diuusi. ¹³ Dai vuvaitu ΛpΛ mui Diaavora tatΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ, dai mui duduaadi coococoidadΛ mostΛiditai asaiti.

— — —
¹⁴ TaidΛ ΛgΛΛ baitΛcΛaacami EroodΛsi maí go-
 maasi aidΛsi caVΛΛsi aipaco glaagaitadai ΛSuusi.
 VaidΛ ΛEroodΛsi icaiti:

—Duaacatiqiu ΛVuaana ismaacΛdΛ
 vapaconaitadai oodami cascΛdΛ viaa Λgai
 guvucadagai —ascaiti ΛEroodΛsi.

¹⁵ Vai aa icaiti:

—Eliiasicaru lienΛ Λgai ΛDiuusi
 ñiooquituldiadamigadΛ —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛava Λpan du-
 ucai ΛΛquidΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ —as-
 caiti.

¹⁶ Dai aidΛsidΛ ΛEroodΛsi caΛ imaasi icaiti:

—Gooviava ΛrVuaana di, Λgai ismaacΛdΛ gatΛjai
 aanΛ cuicutaragai moodΛ, dai sivi duaaca Λgai
 coidadΛ saagidaiñdΛrΛ —ascaiti ΛEroodΛsi.

¹⁷ ΛEroodΛsi ΛΛquioma gatΛjaitadai mΛsai
 bΛΛcaiña ΛVuaana dai maisacarui Λrana vuunana
 cadeenacΛdΛ. ΛErodiiasi ΛrduñidΛcatadai.
 ΛErodiiasi ΛrooñigadΛcatadai ΛPiili EroodΛsi
 suculidΛ. DΛmos ΛEroodΛsi ΛΛsi gΛsuculi ooñigadΛ.

¹⁸ TaidΛ ΛVuaana itΛtΛdai ΛEroodΛsi:

—MaitavΛagagai pΛsΛΛsiadagi gΛsuculi Piili
 ooñigadΛ —astΛtΛdai.

19 Vai cascΛdΛ ΔErodiiasi cΛΛdaitadai ΔVuaana dai muua Δlidadai dΛmos maitistutuiditadai. 20 ΔEroodΛsi cΛΛga maatΛcatadai isΔVuaana ΔrΛmoco cΛΛ tuigacami dai maitarsoimaasi ivuaadami. Dai Δgai ΔbΛlidadai ΔVuaana cascΛdΛ maidadagitoitadai Δgai issoimaasi iduiñdagi ΔErodiiasi ΔVuaana, tomasi maicΛΛga maatΛ caΛcatadai ΔEroodΛsi istumaasi aagaitadai ΔVuaana vΛΛscΛrΛ baigΛΛiaragacΛdΛ caΛcatadai. 21 DΛmos ΔErodiiasi Δmo imidagai tΛΛ isducatai muaagi ΔVuaana. Δmo imidagai tasagadΛrΛ ΔEroodΛsi, tai Δgai idui Δmo vagimi daidΛ idui cΛΛgaducami cuaadagai dai vapai gΛsonΛrguucacamiga, ΔΛmadu baitΛguucacamigadΛ Δsandaaru, ΔΛmadu aa gΛnviipidacami GalileeΛrΛ oidacami. 22 TaidΛ ΔErodiiasi maradΛ ooqui vaa ami siaaco gacuaadatadai ΔvapaidarsicΛdΛ dai gatuudai. TaidΛ ΔEroodΛsi ΔΛmadu ismaacΛdΛ ΔΛmadu gacuaadatadai oojoida tΛΛ Δali ooqui. TaidΛ ΔEroodΛsi itΛtΛdai Δali ooqui:

—Giñtaañiñi pΛstumaasi ipΛliadagi iñsaana gΛmaaquimu —astΛtΛdai.

23 DaidΛ itΛtΛdai Δpamu:

—MaatΛ Diuusi naidΛ gΛmaquiagi pΛstumaasi giñtaañiagi tomapΛs giñtaí tajucami dΔvΛΛrai ismaacΛdΛ tΛaanΛi aanΛ —astΛtΛdai ΔEroodΛsi Δali ooqui.

24 TaidΛ Δali ooqui vuusai daidΛ itΛtΛdai gΛdΛΛ:

—¿Istumaasi taanΛna aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΔdΛΛdΛ itΛtΛdai:

—Taañiñi ΔVuaana moodΛ ismaacΛdΛ vapaconaiña oodami —astΛtΛdai ΔdΛΛdΛ.

25 TaidΛ ʌali ooqui otoma vaa ʌpamu siaaco daacatadai ʌraí Eroodʌsi, daidΛ itʌʌdai:

—Ipʌlidiana pʌsisivi otoma giñmaquiagi ʌmo aasocoliʌrʌ ʌVuaana moodʌ —astʌʌdai ʌali ooqui.

26 TaidΛ ʌraí sʌʌlicʌdʌ soigʌʌʌli. Dʌmos caagaitadai sai maatʌ Diuusi gʌvapaيدا vuitapi cascʌdʌ maitistutuiditadai ʌgai ismaimaquiagi istumaasi taanʌi ʌali ooqui. 27 TaidΛ ʌraí otoma ootoi ʌmo sandaaru dai aagidi sai vuaapidana ʌVuaana moodʌ. 28 TaidΛ ʌsandaaru ii maisacarumu, dai mʌʌ guicuta ʌVuaana moodʌ dai ʌmo aasocoliana vuaa. TaidΛ ʌraí maa ʌali ooqui, taidΛ ʌali ooqui tʌʌgi gʌdʌʌ.

29 Dai aidʌsidʌ ʌVuaana mamaatʌrdamigadʌ maí imaasi, mʌʌ bʌi ʌVuaana tuucugadʌ dai bʌcai dai yaasa.

30 Tai gooquiʌrʌ ʌSuusi ojootosadʌ ʌpamu aayi siaaco daacatadai ʌSuusi dai aagidi vʌʌsi istumaasi idui, dai istumaasi gamamaatʌtuli ʌgai ʌoodami saagida. 31 TaidΛ ʌSuusi itʌʌdai gʌmamaatʌrdamiga:

—Tinda dai gʌriibʌsta siaaco maitiipu oodami —astʌʌdai.

Aliʌ mui oidatucuitadai oodami cascʌdʌ ʌgai maiajʌitadai tasai tomali ugidagai vʌʌtarʌ.

32 TaidΛ ʌSuusi ʌʌmadu gʌmamaatʌrdamiga ʌʌgi iji ʌmo vaarcuana ʌmapʌcʌrʌ siaaco maitiipu oidacami. 33 Dʌmos muidutai tʌʌ isiji ʌgai dai maí isʌrʌSuusi dai mosdʌvʌʌrapi sʌʌli voopai vʌʌsi aipadʌrʌ oidacami, dai ʌpʌga aayi isʌgai.

34 Dai aidʌsi tʌvʌi ʌSuusi vaarcuaiñdʌrʌ tʌʌ mui oodami dai soigʌʌldan tadata ʌgaicʌdʌ, ʌgai

tagitocatadai sioor^Λ aagidagi duucatai g^Λaagai isoidacagi. Dai g^Λaagacai mamaat^Λtuldimi mui naana maasi. ³⁵ Dai aid^Λsi casi ^Λarurunococatadai taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi miaad^Λr^Λ guuquiva daid^Λ it^Λadai:

—Casiat urui dai tomali ^Λmo oodami maioidaga tanai. ³⁶ Ootosañi gooodami vai iim^Λna aali qui-iquiamu siaaco miaaga dai sav^Λdana cuaadagai daida ugana, maitavuucati goovai istuma ugiagi —ast^Λadai mamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi.

³⁷ D^Λmos ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Bibidavurai aapim^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

Tai ^Λgai it^Λadai:

—¿sav^Λdatasi ^Λragai goo siento piisu a^Λcamī paana gooodami v^Λatar^Λ? —ast^Λadai.

³⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—M^Λcav^Λr n^Λida m^Λs^Λqui paana viaa —ast^Λadai.

Dai aid^Λsi camai ^Λgai si^Λquidu it^Λadai:

—Taama t^Λv^Λiaa paana dai gooca vatopa —ast^Λadai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ.

³⁹ Tai amaasi ^Λgai t^Λjai ^Λoodami sai vasoi saagida daraivana ch^Λch^Λquiatai aipaco; ⁴⁰ Taid^Λ ^Λoodami daraiva ^Λmo siento dai tataucami siento. ⁴¹ Tai amaasi ^ΛSuusi vui ^Λtaama paan^Λ ^Λmadu ^Λgooa vatopa dai tai n^Λn^Λaava dai gamamagi dai saasacai paana maa g^Λmamaat^Λrdamiga sai taacogidana ^Λoodami. Dai ^Λgooa vatopaiñ^Λr^Λ ^Λp^Λ taacogi v^Λscatai. ⁴² Dai v^Λscatai gauu dai tatascovai. ⁴³ Dai gooqui^Λr^Λ ^Λmpagi baivustaama dan gooca aasarai susudacami paana saasaquigad^Λ ^Λmadu vatopa.

44 Daid_Δ ismaac_Δd_Δ gauu _Δtaama paanaiñ_Δr_Δ _Δrtaama mil _Δca_Δli.

45 Taid_Δ _ΔSuusi aagidi _Δgamamaat_Δrdamiga sai t_Δt_Δid_Δna vaarcu_Δr_Δ dai d_Δgavun_Δna vaasad_Δr_Δ _Δg_Δ suudagi dai a_Δna Betasaida d_Δv_Δri_Δr_Δ _Δl_Δp_Δga is_Δgai. Dai _Δgai diosaidimi _Δoodami quiaa. 46 Dai aid_Δsi cadiosagi _Δgai ii _Δmo giidiamu dai gamamada _Δgai. 47 Dai aid_Δsi cadidiaimi _Δvaarcu ca_Δran _Δasi im_Δitadai _Δg_Δ suudagi vaid_Δ _ΔSuusi _Δagi ugidiana ca_Δacatadai. 48 Dai t_Δl_Δ _Δgai si_Δmamaat_Δrdamigad_Δ camaitistutuiditadai isimitudagi _Δvaarcu vuid_Δr_Δ vustaitai _Δv_Δli. Dai casiaalimod_Δ _ΔSuusi caaijimitadai _Δgamamaat_Δrdamiga mossuudagi daama im_Δitai dai mosdaivuñia _Δl_Δiditadai. 49 Dai aid_Δsi t_Δl_Δ _Δmamaat_Δrdamigad_Δ issuudagi daama im_Δitadai _Δgai po_Δl_Δiditadai _Δgai sid_Δ _Δr_Δmo suiñali dai v_Δascatai ijiña t_Δl_Δgacai. 50 V_Δascatai t_Δl_Δ _Δgai casc_Δd_Δ ali_Δ duduaadimu. D_Δmos _ΔSuusi ñiooqui daid_Δ it_Δt_Δdai:

—Maitav_Δr vuaam_Δ _Δn_Δliada aan_Δana maitav_Δr duduaadicuda —ast_Δt_Δdai.

51 Dai t_Δsai _Δvaarcu_Δr_Δ ismaac_Δd_Δr_Δ iim_Δitadai _Δgai tai otoma _Δl_Δp_Δitu _Δv_Δli. Vaid_Δ _Δmamaat_Δrdamigad_Δ mait_Δt_Δl_Δgaitadai isducatai _Δnt_Δl_Δgitoagi. 52 Dai aid_Δ maiquiaa t_Δt_Δl_Δgaitadai _Δgai isducatai idui _ΔSuusi _Δpaanac_Δd_Δ, aid_Δ maiquiaa c_Δl_Δga vaavoitudai _Δgai casc_Δd_Δ.

53 Dai vaasad_Δr_Δ d_Δgavusai _Δgai _Δg_Δ suudagi dai aayi Genesareta d_Δv_Δri_Δr_Δ, dai _Δg_Δ suudagi ugidiana vuu _Δgai _Δvaarcu. 54 Dai aid_Δsi most_Δapai _Δgai _Δvaarcuaiñ_Δr_Δ, taid_Δ _Δoodami maí _ΔSuusi.

55 Dai ootoma voopoi dai uusiΛΓΛ vuaapaimi ΛcoococoidadΛ siaaco cajiomacatadai Λgai isdaacatadai ΛSuusi. 56 Dai tomasiaaco siaaco daacagi ΛSuusi gΛgΛΓΛ quiiquiana siΛpΛ ali quiiquiana siΛpΛ dΛjiana Λoodami vuvaidiña ΛcoococoidadΛ cacaayana dai daanΛiña Λgai ΛSuusi sai gΛdagitona istaatagi ΛcoococoidadΛ tomasi mosΛcaasi yuucusidΛ, dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ mostaata dodoi.

7

1 Amaasi miaadΛΓΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi Λfariseo ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami. Λgai JerusaleenaiñdΛΓΛ dada. 2 Dai Λgai gΛntΛgito tΛΛ isΛΛmoco ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi maitΛniicomai poduucai isduucai ivuaadana Λgai siuu duucu gaugia agadagi cascΛdΛ ñiiooquidi Λgai. 3 Λfariseo ΛΛmadu vΛΛsi Λгаа Λjudidíu Λpan duucai gΛnviidacatadai gΛnΛqui aaduñicaru. ΛΛpΛga gΛniicomaiña Λgai muioco dai gooquiΛΓΛ gacuaadana. 4 Dai siuu duucu dadiagi Λgai plaasaiñdΛΓΛ, maitacuaadana asta siuu duucu vapacoi gΛnnoonovi isducai gΛnviidacatadai Λgai. Dai quiaa ivueeyi Λgai mui naana maasi gΛnviituldaraga duucami isducatai vacuanai Λgai gΛnajaasocoli dai gΛnajaa dai gΛniidoracaru dai gΛnvopoicaru. 5 Tai amaasi ΛmamaatΛrdami sΛΛlicami ΛΛmadu Λfariseo tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—¿TuisidΛ gΛmamaatΛrdamiga maitivueeyi mΛsducatai gΛrviituli dai maitΛΓΛpan duucai vacuanai gΛnnoonovi siuu duucu gaugia agadagi? —astΛtΛdai.

⁶ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ gΛnaagaitai aapimΛ dai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poduucai Λooja:

AapimΛ pocaiti mΛsai giñsiasa duutudai dai maisiaa giñduutudai.

⁷ Gomaasi gia maitarsoiñi tomali Λmaadutai vΛΛtarΛ.

AapimΛ maigamamaatΛtuldi giññiooqui baiyoma gamamaatΛtuli aapimΛ istumaasi oodami gΛnviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaíacaru. ⁸ AapimΛ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi, ivuaada Λliditai istumaasi oodami gΛnviituli, isducatai vacuanadagi gΛnajaa ΛΛmadu gΛnajaasocoli, dai mui aa naana maasi.

⁹ DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ:

—Mosivuaada Λlidi aapimΛ gΛnviituldaraga cascΛdΛ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

¹⁰ Moseesacaru icaititadai: “SiaavΛr duutuuda gΛnooga ΛΛmadu gΛndΛΛ”, dai “Sioora maicΛga ñioocadagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ vui Λgai gΛaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Moseesacaru.

¹¹ DΛmos aapimΛ pocaitiña sai Λmo oodami istutuidi isitΛdagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ: “Maitan istutuidi isgΛsoiñagi tomali istumaasicΛdΛ. VΛasi istumaasi viaa aanΛ Λrcorvan”, ismaacΛdΛ itΛiya Λlidi vΛasi ΛrDiuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ.

¹² Dai ispotΛiyagi Λmaadutai mai aapimΛ pocaitiña sai camaiviaa Λgai issoicΛdagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ. ¹³ Dai poduucai aapimΛ

mosgajiaadara vipieeyi istumaasi ipalidi Diuusi ducami ismaicagaducagi, mosvuaada aliditai ganviituldaraga dai mui naana maasi pomaasi ivuaadana aapima —astatadai Suusi.

14 Taid Suusi apamu vai oodami daida itadai:

—Gincaavurai vascatai dai gantagito caa:

15 Tomali amo istumaasi ismaacada cueeyi oodami maivapacai tagitoidadara cascada cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. Baiyoma tagitoidagadaiañdara vusacai mui naana maasi soimaascami dai poduucai gamaata isiarsoimaasi ivuaadami. 16 Cagavar gantagito caa aapima istumaasi ganaagidi ana —astatadai Suusi oodami.

17 Dai aidasi anaasi viaa Suusi oodami dai quiiyara vaa amamaatar damigada cacai astaiya alidi acuento. 18-19 Taid Suusi itadai:

—¿Tomali aapima masmaimaata ca sai istumaasi ismaacada cueeyi oodami maivapacai tagitoidadara cascada cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami? Gomaa cuaadaga. Mosgavoocara vapacai dai gooquiara vusacai gatuucugaiñdara —astatadai Suusi.

Poduucai aagidi agai aagidi aliditai sai cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. 20 Daida itadai Suusi ara:

—Gatagitoidagaiñdara vusacai gosoimaasi 21 tagitoidagai cascada, dai goamadu voidagai aa ooqui, dai oodami ipalidiña isivuaadagi mosacaasi istumaasi ipalidi, gomuaaragai, 22 dai goasidaragai, dai viaaca alidiña gavustuidaga, dai yaatagidaragai, dai muuquimudagai, dai

ñiooquidaragai, dai soiduca i nlijadagi soitutuigami, dai maicaga tātgitoiña oodami, dai aa naana maasi istumaasi soimaascami. ²³ Vasi gomaasi gatgitoidagaiñdar vusaci dai soimaasi iduiñtuldi oodami —astatadai Suusi.

²⁴ Tai amaasi ii Suusi abiaadar Tiroomu dai Sidooniamu dai ami vaa amo quiiyar dai maitipaliditadai ismatiagi oodami isami daacatadai agai, damos maitistui isgastuagi.

²⁵ Otoma mai amo ooqui dda amo ali taji ismaacda viaacatadai amo Diaavora taañicaruda dai divia siaaco daacatadai Suusi dai acasoda abaana gtootonacda cquiva. ²⁶ Daid

looqui ñioocaitadai giliego ñiooquida daida rSiropeniisiar oidacamicatadai. Divia agai dai daañimi Suusi sai vusaidana Diaavora taañicaruda maradaiñdar. ²⁷ Damos Suusi itatadai:

—Aliasi gaagai isoodami dagitoagi ismaamarada tatascoñiagi apaga maitavar calagai isasiadagi oodami gamara tascaldai maacadagi googosi —astatadai Suusi.

²⁸ Taid looqui aa noragi daidi tatadai:

—Vaavuava isajudidíu googosi garaagai damos vascara agoogosi ismaacda mesa uta vlatcana cuadana asaasquigada ismaacda suuligaiña aali —astatadai looqui.

²⁹ Taid Suusi itatadai:

—Caga paagai. Dai casi istutuidi aapi psnoragiagi Diaavora taañicaruda atcavuusai gamaraiñdar —astatadai Suusi.

³⁰ Dai aidasi aayi looqui gλquiiyΛrΛ amaraΔa caatΛcatadai daidΛ ΔDiaavora tΛaañicarudΛ cavuusai ΔgiaiñΔrΛ.

³¹ TaidΛ ΔSuusi ii TiirroiñΔrΛ dai Sidooni-
amu sΛli daivusai dai ΔmapΛcarΛ Decápolisia
dΛvΛriarΛ sΛli dai aayi ΔgΛ suudagi siaaco
Galilea tΛgidu. ³² MΛtai ami vuaapi Δmo cΛli
maitΛcaidacami dai sasaimΛiacami, dai daañimi
sai daama daasana ΔSuusi gΛnovi. ³³ TaidΛ ΔSuusi
Λcovai vaidacai siaaco maitiipucatadai oodami
dai naanacadΛ Λraana vaapai gΛmamasquiga dai
sisivi gΛnovi dai taata nΛnΛdΛ. ³⁴ Dai tΛvaagiamu
nΛnΛaava dai sobΛvΛi daidΛ itΛtdai:

—Efata —astΛtdai. Gomaasi itaiya Δlidi
gΛcupiocoñi.

³⁵ MospotΛi Δgai taidΛ ΔmaitΛcaidacΛdΛ
naanacadΛ gΛcupioco, dai nΛnΛdΛ cacΛga gΛdui
dai Δgai cacΛga istui isñiooquiagi. ³⁶ TaidΛ ΔSuusi
sΛlicΛdΛ dai loodami sai maiaagidiña tomali
Δmaadutai. DΛmos siΛscadΛ vaamioma daidiada
Δgai loodami vaamioma aipaco aagaiña. ³⁷ VaidΛ
loodami maitΛtΛgaiña isducatai gΛntΛtΛgitoagi
daidΛ iscaitiña:

—VΛsiasacatai cΛga ivueeyi goovai asta
maitΛtΛcaidacΛdΛ tΛtΛcaidatudai dai mumudu
ñiooquitudai —ascaitiña loodami.

8

¹ Dai aidΛ tuigaco mui gΛnΛmpagi oodami siaaco
daacatadai ΔSuusi dai maiviaacatadai istuma
ugiagi. Tai amaasi ΔSuusi vai gΛmamaatΛrdamiga
daidΛ itΛtdai:

2 —SoigiñΛlidi aanΛ idi oodamicΛdΛ, caaayi vaica tasai istami giñΛΛmadu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi. 3 Dai ismaitaugacai ootosa aanΛ sai noonoigΛna goovai susuiquituan tada goovai voyamu. ΛΛmoco aliΛ mΛcasdΛrΛ dada di —ascaiti ΛSuusi.

4 TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ bibidana mosΛΛqui oodami tanai siaaco maitipu istumaasi dai tomali oidacami? —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

5 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidi tΛtΛdai:

—¿MΛΛqui paana viaa aapimΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛtΛdai:

—Cuvaracami atΛviaa —astΛtΛdai.

6 Tai amaasi ΛSuusi tΛjai Λoodami sai dΛvΛΛrapi daraivana, dai Λgai vui Λpaana dai gamamagi. Dai gooquiΛrΛ saasarai dai maa Λgai gΛmamaatΛrdamiga tai Λgai taacogi Λoodami.

7 Dai viaacatadai Λgai chiΛΛqui vatopa ΛrΛ taidΛ ΛSuusi pocaiti sai baigΛΛlidi DiuusicΛdΛ dai gatΛjai taacogidaragai ΛrΛ. 8 VΛascatai gauu dai tatascovai. Dai gooquiΛrΛ Λmpagi cuvaracami aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

9 DaidΛ Λoodami ismaacΛdΛ gauu ΛrparΛ maacova milΛcatadai. TaidΛ ΛSuusi ootoi sai noonoigΛna. 10 Dai Λgai tΛsai vaarcuΛrΛ ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga dai iji Dalmanuta dΛvΛΛriamu.

---

11 Tai amaasi dada Λfariseo siaaco daacatadai ΛSuusi dai gaaatagaimi ΛΛmadu ΛSuusi. DaidΛ Λfariseo mosnΛida Λlidadai sabaig Λrvaavoi

is^ΛSuusi istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai oodami said^Λ ivueeyi ^Λgai, dai aagidi sai t^{ΛΛ}gidana ^Λmo istumaasi g^Λducami t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ. ¹² Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λg^Λr^Λ sob^Λv^Λai daid^Λ it^Λi:

—¿Tuim^Λsid^Λ giñtaan^Λi aapim^Λ istumaasi g^Λg^Λr^Λducami? S^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ang^Λnaagidi sai mait^{ΛΛ}gimu aapim^Λ tomali ^Λmo istumaasi g^Λducami —ast^Λi ^ΛSuusi.

¹³ Dai anaasi viaa ^Λgai ^Λoodami dai ^Λpamu t^Λsai vaarcu^Λr^Λ dai ii vaasad^Λr^Λ ^Λg^{ΛΛ} suudagi.

— — —
¹⁴ Dai mait^Λgito ^Λgai isb^Λquiagi cuaadagai dai mosali^Λmo paana b^Λcaiticatadai vaarcu^Λr^Λ.

¹⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai g^Λmamaat^Λrdamiga:

—Gofariseo navaitigad^Λ dai Erood^Λsi navaitigad^Λ maic^{ΛΛ}gadu —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁶ Vaid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ aipaco g^Λnaatagidimi daidi caiti:

—Maiviaa aat^Λm^Λ paana casc^Λd^Λ pocaiti goovai —ascaiti.

¹⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi maí istumaasi aatagaitadai ^Λgai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuim^Λsi pocaiti m^Λsai maiviaa paana? ¿Maitam^Λsquiaa maat^Λ ca^Λ istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ? ¿Tomali mait^Λnt^Λgito n^Λidi istumaasi ivueeyi aan^Λ? S^{ΛΛ}lic^Λd^Λ maic^{ΛΛ}ga vaavoitudai aapim^Λ. ¹⁸ ¿Maitam^Λsn^Λn^Λeeyi aapim^Λ dai maitam^Λst^Λt^Λcaidaga? ¹⁹ ¿Maitam^Λst^Λgito aid^Λñsi bibi aan^Λ ^Λtaama mil oodami ^Λtaama paana m^Λt^{ΛΛ}qui aasarai ^Λmpagi saasaquigad^Λ?

—ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ it^Λt^Λdai:

—Baivustaama dan gooca —ast^Λt^Λdai.

20 —Dai aidañsi bibi aanΛ amaacova mil oodami cuvaracami paanacΛdΛ, ζmatΛΛqui aasarai susudacami Λmpagi? —astΛΛdai ΛSuusi.

TaidΛ Λgai itΛΛdai:

—Cuvaracami —astΛΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—ζVΛASCARΛ mΛsmaiquiaa maatΛ caΛ?
—astΛΛdai.

Suusi maiaagaitadai navaiti paana vΛΛtarΛ baiyoma aagaitadai Λgai ΛmamaatΛtuldaragadΛ Λfariseo dai EroodΛsi sai maicΛΛgadu.

22 Dai gooquiΛrΛ aayi Λgai BetasaidΛrΛ, matai ami vuaapi ΛSuusi Λmo cΛΛli mainΛadami, dai daañimi sai taatana. 23 TaidΛ ΛSuusi noviaiñdΛrΛ bΛi ΛcΛΛli dai vaidacai ugidiana ΛBetasaida. Dai ami vuupujiana tΛi gΛsisivaraga dai vuupuidΛ daama darai gΛnoonovi, dai tΛcacai sabaig istuiditadai isnΛaadagi tomasi palΛpi. 24 TaidΛ ismaacΛdΛ mainΛaadatadai nanΛaava daidΛ itΛΛdai:

—NΛidi aanΛ oodami Λpa maasi uusi dΛmos ajiopai —ascaiti.

25 TaidΛ ΛSuusi Λpamu vuupuidΛ daama darai gΛnoonovi, vaidΛ ΛcΛΛli cΛΛga gΛtΛgito nanΛΛnai dai cacΛΛga istui isnΛnΛaavagi dai cΛΛga nΛidi vΛΛsiaΛcatai. 26 TaidΛ ΛSuusi ootoi ΛcΛΛli sai noragΛna daidΛ itΛΛdai:

—Maiti vaaqui BetasaidΛrΛ, dai tomali maiaagiada imaasi tomali Λmaadutai —astΛΛdai.

27 Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi Λmadu gΛmamaatΛrdamiga vΛΛsi ΛmapΛcΛrΛ SesareeΛrΛ

Filiposi dAVΛARIATΛ. Dai voyamu tAcacai ΔSuusi gΛmamaatΛrdamiga daidΔ itΔtΔdai:

—¿VoorΔ giñaagai Δoodami? —astΔtΔdai.

²⁸ Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—ΔΛmoco pocaiti pΔsaidΔ ΔrΔVuaana ismaacΔdΔ vapaconaiña oodami dai aa pocaiti pΔsaidΔ ΔrEliiasicarū, dai aa pocaiti pΔsaidΔ ΔrΔmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΔ —astΔtΔdai ΔmamaatΛrdamigadΔ.

²⁹ Tai amaasi ΔSuusi itΔtΔdai:

—¿Dai aapimΔo moorΔ giñaagai? —astΔtΔdai.

TaidΔ ΔPiiduru itΔtΔdai:

—AapiarΔ ΔrΔCristo dai Diuusi gΔootoi —astΔtΔdai.

³⁰ DΔmos ΔSuusi sΔΔlicΔdΔ dái sai maiaagidiña tomali Δmaadutai.

³¹ Dai amaasi ΔSuusi gΔaagacai mamaatΔtuldimi dai aagidi sai Δgai viaacatadai Δmo sΔΔlicami dai viaacatadai issΔΔlicΔdΔ soimaa taatagi dai aagidi sai mosgajiaadΔrΔ viaa agaitadai ΔtΔtΔaanΔdami ΔΛmadu Δpapaali tΔtΔaanΔdamigadΔ dai ΔΛmadu ΔmamaatΔtuldiadami sΔΔlicami. Dai aagidi ΔpΔ masai muua agaitadai dai aagidi sai bovaica tasaicΔdΔ duaaca agaitadai. ³² VΔsi gomaasi cΔΔ sΔΔli aagidi Δgai gΛmamaatΛrdamiga.

TaidΔ ΔPiiduru Δcovai vaidacai dai bagaidimi.

³³ TaidΔ ΔSuusi ajaco cΔquiva dai nΔnΔidi gΛmamaatΛrdamiga dai bagaimi ΔPiiduru aduucai:

—MaitigiñΔΛmadu aimΔrda aapi Diaavora. Aapi pocaiti sai maitΔagai isivuaadagi aanΔ istumaasi Diuusi ipΔlidi —astΔtΔdai.

³⁴ Dai amaasi vai ΔSuusi gΛmamaatΛrdamiga ΛΛmadu Λoodami daidΛ itΛtΛdai:

—IsΛmaadutai giñoidatucuda aliada maitΛagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi, dai gΛagai isVΛASCΛrΛ baigΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñoidatucuda. ³⁵ DΛmos sioorΛ ivuaadagi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi, Λgai gia imimu Diaavora ΛΛmadu. DΛmos sioorΛ baigΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai dai ΛΛgidi Diuusi ñiooquidΛ Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vusaimu. ³⁶ Tumaasi rCΛΛgai oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagai vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibΛadΛ Diaavora ΛΛmadu imiagi. ³⁷ Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgaaa namΛquidagi dai cΛΛgacΛrΛ vuusiagi. ³⁸ IsΛmaadutai siaa Λradagi isgΛmaasiuldagi oodami vuitapi dai soimaasi ivuaadami vuitapi isgiñvaavoitudai dai ismaatΛ giññiooqui aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami ΛpΛ siaa Λrogiamu ΛgaicΛdΛ siΛΛscadΛ giñooga tΛΛgidagi isaliΛsi viaa aanΛ guvucadagai dai diviagi aanΛ ΛtΛtΛaañicarudΛ ΛΛmadu —astΛtΛdai ΔSuusi.

9

¹ DaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai ΛpΛ:

—SΛΛlicΛdΛ aangΛnaagidi sai oidaga ΛΛmadutai tami ismaacΛdΛ maicoiya agai asta siΛΛscadΛ tΛΛ ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi gΛguvucadacΛdΛ —astΛtΛdai ΔSuusi.

— — —
² DaidΛ ΔSuusi bonaadami tasaicΛdΛ vaidacai ΔPiiduru, ΛΛmadu ΔJacovo, ΛΛmadu ΔVuaana, Λmo tΛca tuvidacΛrΛ dai ami ΔSuusi ΛmapΛdui

vuitapi gΛmamaatΛrdamiga. ³ DaidΛ ayuucusidΛ dadadaquitu dai cΛΛga tootoatu Λpa maastu cΛvai tomali Λmo vacuandami oidigi daama maipocasi tootoatudai yuucusi. ⁴ Dai ΛmamaatΛrdami tΛΛ ΛEliiasicaru ΛΛmadu Moseesacaru vaidΛ gaaatagai ΛSuusi ΛΛmadu. ⁵ TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtΛdai ΛPiiduru.

⁶ ΛmamaatΛrdami aliaΛ duduaadimucata dai, daidΛ ΛPiiduru maimaatΛcatadai istumaasi aagaitadai. ⁷ Tai amaasi divia Λmo icomai dai iña, daidΛ Λicomai saagida caidatu Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ icaiti:

—IdiavΛr giñmara ismaacΛdΛ aliaΛ oigΛdai aanΛ cΛΛgavΛr ΛΛgiada —ascaiti Λñiooqui.

⁸ Dai otoma aipaco nΛnΛaava Λgai dai camaitΛΛ ΛcΛcΛli mosΛca ΛSuusi ΛΛgi.

⁹ Dai aidΛsi tΛaapañimi Λgai ΛtuvidacaiñdΛrΛ, ΛSuusi daí gΛmamaatΛrdamiga sai maiaagidiña tomali Λmaadutai istuma tΛΛ Λgai asta siΛscadΛ duaacagi Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

¹⁰ CascadΛ maiaagidi Λgai tomali Λmaadutai, dΛmos aipaco gΛntΛcacaitadai Λgai istΛiya Λlidi ΛSuusi aagitai isduaaca agai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ. ¹¹ Dai amaasi tΛcacai Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—¿TuisidΛ icaiti ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami saidΛ ΛEliiasi ΛpΛga viaacatadai isdiviagi isaapi? —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdami.

¹² TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vaavuava istumaasi aagai ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ sai

ΔEliiasi viaacatadai isΔΔpΔga diviagi dai soiñagi oodami sai vaavoitudana Diuusi. Dai pocaiti Diuusi ñiooquidarΔ giñaagaitai aanΔ ismaacΔΔ viaa Δmo sΔΔlicami ansai aliΔ soimaa taata iñagai dai mΔsai ΔmapiadarΔ giñviaa agai. ¹³ DΔmos aanΔ angΔnaagidi saidΔ ΔEliiasi cadivia, mΔtaidΔ idui ΔgaicΔΔ vΔΔsi istumaasi ipΔli, poduucai isduucatai aagai Diuusi ñiooquidarΔ mΔsaidΔ iduñia agaitadai ΔgaicΔΔ —astΔΔdai ΔSuusi gΔmamaatΔrdamiga.

¹⁴ Dai gooquiarΔ Δpamu aayi Δgai siaaco daraajatadai Δгаа mamaatΔrdami, dai tΔΔ mui oodami Δgai sicoli. Dai ami ΔΔmadu gaaatagaitadai ΔpΔ ΔmamaatΔtuldiadami sΔΔlicami. ¹⁵ Dai aidΔsidΔ Δoodami tΔΔ ΔSuusi vΔΔscatai maitΔΔ isducatai gΔntΔΔgitoagi dai vui voopoi dai viaatulda agai. ¹⁶ TaidΔ ΔSuusi tΔcacai daidΔ itΔΔdai:

—¿MΔtumaasi aatagai aapimΔ ΔΔmadΔ giñmamaatΔrdamiga? —astΔΔdai.

¹⁷ Tai Δmaadutai ismaacΔΔ ami daraajatadai aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, gΔvuaapianta giñmara ismaacΔΔ viaa Δmo Diaavora tΔaañicarudΔ dai go-Diaavora tΔaañicarudΔ muudutuli. ¹⁸ Tomasiaaco dΔvΔΔrapi dadaitudaiña goDiaavora tΔaañicarudΔ dai totostudai tΔñidΔ dai cΔcΔrΔntudai taatamudΔ, vai cascΔΔ goovai maiviaa gΔgυvucadaga dai aanΔ caaagidi gΔmamaatΔrdamiga sai vusaidana goDiaavora tΔaañicarudΔ tai maitistui —astΔΔdai ΔcΔΔli.

¹⁹ TaidΔ ΔSuusi baamuan tada daidΔ itΔΔdai:

—AapimΔ oodami maivaavoidaracami, ¿asta siΔΔscadΔ uucami viaacamu aanΔ isgΔnΔΔmadu

daacagi? Giñvuaapidavurai goali g_Λli —astat_Λdai
 ΛSuusi.

²⁰ M_Λtai vuaapi siaaco daacatadai _Λgai. Dai
 aid_Λsid_Λ ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ t_{ΛΛ} ΛSuusi suiq-
 uituli _Λgai _Λali g_Λli taid_Λ _Λali g_Λli d_{ΛV}Λ_Λrapi g_Λi,
 dai aipaco yaalimi, dai totostuimi t_Λñid_Λ. ²¹ Taid_Λ
 ΛSuusi t_Λcacai _Λoogad_Λ daid_Λ itat_Λdai:

—¿V_Λquid_Λ abiaad_Λr_Λ pov_{ΛV}ueeyi goovai?
 —astat_Λdai.

Taid_Λ _Λoogad_Λ itat_Λdai:

—Aliducatai abiaad_Λr_Λ. ²² Dai goDiaavora
 t_Λaañicarud_Λ muiyoco imidagai taiy_Λr_Λ dadaitu-
 daiña dai suudar_Λ muaa _Λliditai. Dai p_Λsaapi
 istutiadagi isidun_Λiagi istumaasi goovai v_{ΛΛ}tar_Λ,
 soigi g_Λlda aat_{ΛM}ac_Λd_Λ dai garsoiña —astat_Λdai
_Λoogad_Λ.

²³ Taid_Λ ΛSuusi itat_Λdai:

—P_Λsistutiadagi isvaavoitudagi di, vaavoitu-
 dadami v_{ΛΛ}tar_Λ tomali _Λmo istumaasi maisijaiga
 —astat_Λdai ΛSuusi.

²⁴ Taid_Λ _Λali g_Λli oogad_Λ g_Λg_Λr_Λ iiña daid_Λ
 itat_Λdai:

—Vaavoitudiana. Giñsoiñañi nai vaamioma
 vaavoituda aan_Λ —astat_Λdai.

²⁵ Dai aid_Λsi t_{ΛΛ} ΛSuusi isami g_ΛΛ_Λmpaidimi
 mui oodami _Λgai bagaimi ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ
 daid_Λ itat_Λdai:

—Diaavora t_Λaañicarud_Λ maiñioocadami dai
 mait_Λcaidacami aan_Λ ang_Λt_Λaan_Λi p_Λsai vusaiña.
 Dagitoñi idi ali g_Λli dai camaivapac_Λd_Λ _Λpamu
 idi_Λr_Λ —astat_Λdai ΛSuusi.

²⁶ Taid_Λ ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ g_Λg_Λr_Λ iiña
 dai _Λpamu suiquituli _Λali g_Λli, dai vuusaicai
 muuquiad_Λ ducai viaa _Λgai _Λali g_Λli vai muidutai

pocaitimi sai casi ΔrmuuquiadΔcatadai. ²⁷ DΔmos ΔSuusi noviaiñdΔrΔ bΔi dai vañigi taidΔ Δali gΔΔli cΔquiva.

²⁸ TaidΔ ΔSuusi vaa Δmo quiiyΔrΔ, taidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ Δcovai tΔcacai daidΔ itΔtΔdai:

—TuisidΔ maitistui aatΔmΔ isvusaidagi ΔDiaavora tΔaañicarudΔ —astΔtΔdai.

²⁹ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—Idi Diaavora tΔtΔaañicarudΔ aliΔ sijaiga vu-saidaragai cascΔdΔ avΔnacai maitaugacai gama-maadagi vai poduucai vuvacΔi goovai —astΔtΔdai ΔSuusi.

—————
³⁰ Dai aidΔsi iji Δgai abiaadΔrΔ Galileeamu sΔΔli dΔgavusai dΔmos ΔSuusi maitipΔlidadai ismatigi tomali Δmo oodami, ³¹ mamaatΔtuldidadai Δgai gΔmamaatΔrdamiga cascΔdΔ dai aagidadai sai Δgai viaacatadai Δmo sΔΔlicami dai mΔsai tΔΔgida agaitadai aa oodami sai Δgai muua agaitadai sai vΔΔscΔrΔ Δgai bovaica tasaicΔdΔ duaaca agaitadai. ³² DΔmos ΔmamaatΔrdamigadΔ maimaatΔ caΔcatadai istumaasi aagidi ΔSuusi dai duduaadicuitadai Δgai iscΔΔga tΔcacagi.

—————
³³ Dai amaasi aayi Δgai CapernaumΔrΔ. Dai aidΔsi caΔmo quiiyΔrΔ daraajatadai Δgai, taidΔ ΔSuusi itΔtΔdai gΔmamaatΔrdamiga:

—¿MΔtumaasi aatagaimi aapimΔ voiyaiñdΔrΔ iimΔtai? —astΔtΔdai.

³⁴ DΔmos ΔmamaatΔrdamigadΔ mosdodoli vii, voiyamu aagaimitadai Δgai sai ismaacΔdΔ vaamioma namΔga cascΔdΔ. ³⁵ Tai amaasi

daiva ΔSuusi dai vai Δbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga daidΔ itΛtΔdai:

—Isamaadutai vaamioma namΛaca Δliadagi Δgai gΛaagai ismaigΔducΔdΔ Δliadagi dai gΛaagai issoicΔdagi vΛascatai —astΛtΔdai ΔSuusi.

³⁶ Amaasi bΔi ΔSuusi Δmo ali gΛali daidΔ gΛmamaatΛrdamiga saagida cΔi dai gooquiΛrΛ mootoi daidΔ itΛtΔdai gΛmamaatΛrdamiga:

³⁷ —TomasioorΔ sioorΔ vaavoitudai giñmamaatΛtuldiaraga dai cascΔdΔ oigΔdai idi ali oodami, Δgai giñoigΔdai aanΛ ΔpΛ. Dai Δgai ismaacΔdΔ giñoigΔdai aanΛ Δgai oigΔdai Δgai ismaacΔdΔ giñootoi —astΛtΔdai ΔSuusi.

—————
³⁸ Amaasi ΔVuaana itΛtΔdai:

—MamaatΛtuldiadami, tΛΛ aatΛmΛ Δmo cΛli vai aagai gΛtΛtΛaraga dai poduucai vuvaidi Di-aavora tΛtΛaañicarudΔ oodamiaiñdΛrΛ. Damos maigΛrΛΛmadu aimΛrai Δgai tΛtai cascΔdΔ dai —astΛtΔdai ΔVuaana.

³⁹ Damos ΔSuusi itΛtΔdai:

—MaitavΛr daidiada. Maitatiipu tomali Δmaadutai isivuaadagi istumaasi gΛgΛrducami aagaitai giñtΛtΛaraga dai gooquiΛrΛ giññiooquiadagi. ⁴⁰ SioorΔ maitΛrvui caatΛcagi Δgai gΛrΛpa maasi tΔgito. ⁴¹ TomasioorΔ sioorΔ baigΛΛliaragacΔdΔ gΛnoidagi tomasi Δmo avΛsi suudagi giñvaavoitudaitai aapimΛ sΛΛlicΔdΔ Diuusi maaquimu Δgai Δmo istumaasi cΛΛgaducami.

—————
⁴² TomasioorΔ sioorΔ soimaasi iduiñtulda Δliadagi Δmoco ismaacΔdΔ utudama giñvaavoitudagi siomΛ ΔrcΛΛgai Δgai vΛΛtarΛ

mascusivuan vulidagi amo gaa mouturui dai gaa suudarai daitudagi. ⁴³⁻⁴⁸ Dai isamaadutai iduñia aliadagi amo istumaasi soimaascami ganoonovicada siapa gaaacasocada siapa gavvupujicada baiyoma gaagai ispoliada agai ismainoonova siapa maiaacaso siapa maivupuju dai maisiuu adiaavora amadu imiagi siaaco tomastuigaco soimaasi gataacana dai tomastuigaco macana tai baiyoma isimiagi Diuusi amadu. ⁴⁹ Dai tomasioora sioora calgacara oidaca aliadagi aliassi soimaasi taatatuldia agai aa oodami. ⁵⁰ Aliassi gaagai aapima iscalgacara oidacagi vai aa oodami ipaliadagi isvaavoitudagi Diuusi ñioquida poduucai isduucai amo oodami sioma cueeyi cuaadagai yoovicami —astadai asuusi gamamaatardamiga.

10

¹ Tai amaasi asuusi ii Capernauumaidara. Judeea davarriamu vaasadara laqui Jordán. Tai apamu ganampagi oodami siaaco daacatadai asuusi vai agai mamaatuldimi poduucai isduucai ivuaadana agai vascara. ² Tai amoco fariseo miaadara guuquiva siaaco daacatadai asuusi dai mossoimaasi ñioquituda lididi agai asuusi cascada taccacai sabai oidaga oigaragai isamo calli dagitoagi gaooñiga. ³ Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—¿Tumaasi gantajai Moseesacaru? —astadai asuusi.

⁴Taida fariseo itadai:

—ΔMoseesacaru gΔrmaa oigaragai isdadagi-todagi ooqui dΔmos sai gΔaagai ismamaacadagi Δmo oojai siaaco aagadagi iscadagito —astΔtΔdai Δfariseo.

⁵ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—AliΔsi Δrsoimaasi ivuaadami oodami cascΔdΔ poduucai aagidi Δgai ΔMoseesacaru. ⁶ DΔmos aidΔsi tucamidΔrΔ idui Diuusi gooidigi, idui cΔli dai ooqui, ⁷ cascΔdΔ ΔcΔli viaa isdagitoagi gΔooga ΔΔmadu gΔdΔΔ dai vΔΔnagi Δmo ooqui. ⁸ Dai poduucai ducami si ΔraliΔmo oodamicagi Δgai. ⁹ CascΔdΔ ismaacΔdΔ Δmapagidi Diuusi Δoodami maitΔagai isdadagitodagi —astΔtΔdai ΔSuusi Δfariseo.

¹⁰ Dai aidΔsi aayi ΔSuusi Δmo quiiyΔrΔ taidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ Δpamu tΔcacaī astΔiya Δlidi Δgai ismaacΔdΔ aagaitadai Δgai. ¹¹ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—SioorΔ dagitoagi gΔooñiga dai vΔΔnagi Δmai ooqui Δgai soimaasi ivueeyi gΔooñiga ΔpΔgadadΔ vui. ¹² Dai isΔmo ooqui dagitoagi gΔcuna dai vΔΔnagi Δmai cΔli Δgai ΔpΔ soimaasi ivueeyi —astΔtΔdai ΔSuusi.

¹³ MΔtai aidΔ vuaapi ΔSuusi chiΔΔqui aali sai taatana. DΔmos ΔmamaatΔrdamigadΔ bagaidimi Δoodami ismaacΔdΔ vuaapaimi Δaali. ¹⁴ Dai aidΔsi tΔΔ ΔSuusi aliΔ baamu daidΔ itΔtΔdai Δgai gΔmamaatΔrdamiga:

—Dagitovurai goali vai dadana siaaco daja aanΔ dai maitavΔr daidiada. Siaaco gataaanΔi Diuusi ΔrΔgai vΔΔtarΔ ismaacΔdΔ Δpan ducami aali.

15 S_Λlic_ΛΔ_Λ ang_Λnaagidi sai sioor_Λ maivaavoi-
tudagi Diuusi _Λpan ducai _Λmo aliducami _Λgai mai-
imimu siaaco gata_Λan_Λi Diuusi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

16 Dai moomotoi _Λgai _Λaali dai daama darai
g_Λnoonovi dai siaa duutuli.

17 Dai aid_Λsi apiaim_Λitadai _ΛSuusi, tai voyi_Λr_Λ
m_Λraitai aayi _Λmo c_Λli dai vuid_Λr_Λ g_Λtootonac_ΛΔ_Λ
c_Λquiva daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami c_Λli tuigacami, ¿tuma du-
una aan_Λ dai v_Λsc_Λr_Λ oidacana Diuusi _Λmadu?
—ast_Λt_Λdai.

18 Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—¿Tui_Λp_Λsi c_Λli tuigacami giñaagai?
Ali_Λmadugava c_Λli tuigacami dai _Λgai _Λr_ΛDiuusi.

19 Aapi c_Λga maat_Λ istumaasi ip_Λlidi Diuusi
isivuaadagi oodami maitiga_Λsiada gaoofiga,
dai maitigacoodadai, dai maitiga_Λsiada
gavustuidaga, dai maitiyaatag_Λda, dai
maitigavupuiirumadada dai siaa iduutuada
g_Λoo_Λca dai g_Λdaada —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

20 Taid_Λ _Λc_Λli aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami, v_Λsi gomaasi ansiaa
duutudai aan_Λ aliducatai abiaad_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai.

21 Taid_Λ _ΛSuusi baig_Λliaragac_ΛΔ_Λ n_Λn_Λidi _Λc_Λli
daidi t_Λt_Λdai:

—_Λmo istumaasi avi_Λga p_Λsiduñiagi. Imiñi
dai gagara v_Λsi p_Λstuma viaa dai oida _Λtumiñsi
_Λsoitutuigami dai poduucai viaacamu aapi
mui naana maasi t_Λvaagi_Λr_Λ. Dai gooqui_Λr_Λ
divia daid_Λ iñ_Λooida. D_Λmos _Λpp_Λga g_Λaagai
p_Λsbaig_Λducagi si_Λduñiada g_Λmuaatudagi
giñvaavoitudaitai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²² DΛmos aidΛsi caΛ ΛcΛΛli imaasi aliΛ soigΛΛli dai imΛcai soigΛΛliatugai aliΛsi ΛrgΛvidacamicatadai Λgai cascΛΔ.

²³ Tai amaasi ΛSuusi aipaco nΛnΛaava daidΛ itΛtΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—Gia sijaiga isgΛnviipidacami gΛndagituagi isDiuusi tΛaanΛdagi dai soicΛdagi sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana —astΛtΛdai.

²⁴ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgitoagi pocaititai ΛSuusi, dΛmos ΛSuusi itΛtΛdai Λpamu:

—Giñaaduñi gia sijaiga isΛgai ismaacΛdΛ mosΛcaasi gΛnvustuidagΛrΛ tΛtΛgitoi dagituagi isDiuusi soicΛdagi iscΛΛga gΛntΛtΛgitocagi aliΛsi gΛnviipidacatai Λgai. ²⁵ Sioma maisijaiga Λmo muura vΛΛtarΛ isvaquiagi Λmo oyi dΛgadΛamu sΛΛli isΛmo gΛviidacami dagituagi isDiuusi soicΛdagi iscΛΛga gΛtΛgitocagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁶ Dai aidΛsi caΛ Λgai imaasi maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgitoagi dai aipaco gΛntΛcacai daidΛ icaiti:

—¿VoorΛ istutuididΛo iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi? —ascaiti.

²⁷ TaidΛ ΛSuusi vui nΛnΛava daidΛ itΛtΛdai:

—Oodami gia maitistutuidi isiduñia imaasi, dΛmos Diuusi gia istutuidi. Diuusi vΛΛsiaΛcatai istutuidi isiduñiagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁸ Tai amaasi itΛtΛdai ΛPiiduru:

—MamaatΛtuldiam, aatΛmΛ viaa vΛΛsi tΛstuma viaacatadai gΛoidatucuda ΛrΛliditai —astΛtΛdai.

²⁹ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai tomasioorΛ sioorΛ dagitoagi gΛquii dai gΛsisiΛΛgi, dai gΛsusuculi, dai

glooga, dai gadla, dai glooñiga, dai gamaamara, dai gadavaraaga giñvaavoitudaitai aanla dai vaavoitudaitai Diuusi ñiooquida, ³⁰ Agai viaacamu idi oidigala amo sientu vaamioma baabaqui, dai siisilaagi, dai susuculi, dai dladlacamu, dai maamaracamu, dai dldlavracamu, tomasi soimaa taatamaitai. Dai silascadla imiagi agai idi oidigaiñdara vascara oidacamu Diuusi lamadu. ³¹ Damos malca siaaco gataañla Diuusi muidutai ismaacada vaamioma taañla tami malca sioma mitaañdamu dai ismaacada sioma mitaañla tami, malca vaamioma taañdamu —astaldai lSuusi.

³² Dai amo imidagai voyamu iimitadai agai cataldidimi Jerusaleena lSuusi baitaqui imitadai gamamaatardamiga, vaidla mamamaatardamigada maitatagaitadai istumaasi gantatagitoagi dai duduaadimutugaitai oidi. Taidla lSuusi apamu covai vuvaitu abaiivustaama dan gooca gamamaatardamiga, dai agidi isducatai apaduñia agaitadai gaicada. ³³ Daidla italdai:

—Apimla ñaldi tascataldidimi Jerusaleenala, masiaaco giñtagida agai aanla ismaacada viaa amo sallicami. Giñtagida magari abaitaguucacamigada papaali lamadu mamamaatutladiami sallicami isagai gataañimu masaidla giñmuaana. Giñtagidamu agai aa sibadara oidacami. ³⁴ Dai giñparundada magari dai saasasa magari giñtuucuga dai giñsisiviada magari dai giñmuaa magari. Damos bovaica tasaicada apamu duaacamu aanla coidada saagidañdara —astaldai lSuusi.

35 Tai amaasi ΔJacovo Δmadu ΔVuaana ΔSevedeo maamaradΔ miaadΔraΔ guuquiva siaaco daacatadai ΔSuusi daidΔ itΔtΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, aatΔmΔ ipΔlidi pΔsiduñiagi tΔsducatai gΔaagida ragai —astΔtΔdai.

36 TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—¿Tumaasi ipΔlidi aapimΔ isiduñia aanΔ? —astΔtΔdai.

37 Tai Δgai itΔtΔdai:

—SiΔscadΔ aapi vΔΔsia daama argabaitΔcΔaacamicagi gΔrmaacañi oigaragai tΔtaidΔ ΔrtΔtΔaanΔdamica aatΔmΔ —astΔtΔdai.

38 Tai amaasi ΔSuusi itΔtΔdai:

—AapimΔ maimaataΔ mΔstumaasi giñagidi. ¿Baisi istutuidΔna aapimΔ issoimaasi taatagi siΔΔ soimaa taata iñagai aanΔ? —astΔtΔdai ΔSuusi.

39 Tai Δgai aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—IstutuidiatΔta —astΔtΔdai.

TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—SΔΔlicΔΔ Δrvaavoi. AapimΔ gia soimaa taatamu siΔΔsi soimaa taata iñagai aanΔ. 40 DΔmos aanΔ maitistutuidi isdaraasagi tΔtΔaanΔdami baiyoma Δgi Diuusi gΔrooga daraasamu tΔtΔaanΔdamicagi —astΔtΔdai ΔSuusi.

41 Dai aidΔsidΔ Δgaa baivustaama ma-maatΔrdami cai gomaasi baacoi ΔJacovo Δmadu ΔVuaana vui. 42 DΔmos ΔSuusi vaí Δgai daidΔ itΔtΔdai:

—CΔΔ maataΔ aapimΔ sai ismaacΔΔ maitΔrjudidíu saagida ΔbaitΔcΔaacami gΔpipiooñiga duucal nΔlidi gΔaduñi dai ismaacΔΔ vaamioma gataΔaanΔi sΔΔlicΔΔ tΔtΔaañicui. 43-44 DΔmos aapimΔ gΔnsaagida

maitΛaagai ispoduucai ivuaadagi baiyoma sioora ΛrbaitΛcΛaamicagi glaagai issoicΛdagi vΛΛscatai. ⁴⁵ Poduucai isduucai ivueeyi aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. AanΛ gia divia oidigΛrΛ maisiu isgiñsoicΛdagi aa baiyoma divia aanΛ dai soicΛda iñagai oodami dai muquia iñagai vai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna mui oodami —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁶ Amaasi aayi Λgai JericooΛrΛ dai aidasi cavuvaquimi abiaadΛrΛ ΛSuusi ΛΛmadu ΛmamaatΛrdamigadΛ dai muidutai aa oodami, vai Λmo cΛΛli mainΛadami Vatimeo tΛΛgiducami Timeo maradΛ, voi ugidiana daacatai gataanΛ oidicami. ⁴⁷ Dai aidasi caΛ ΛcΛΛli ismiaadimi ami ΛSuusi otoma iñoquidimi daidΛ itΛtΛdai:

—Suusi Davi cajiudadΛ soigigΛΛda aanΛcΛdΛ —astΛtΛdai.

⁴⁸ Tai muidutai bagaimi sai maitadacana, dΛmos ΛcΛΛli vaamioma iñacai daidΛ icaiti:

—Davi maradΛ soigigΛΛda aanΛcΛdΛ —ascaiti.

⁴⁹ TaidΛ ΛSuusi cΛquiva, daidΛ itΛtΛdai glaaduñi:

—Baigovai avΛr vaidΛ —astΛtΛdai.

TaidΛ Λoodami vai ΛmainΛadami dai avΛnaquidimi daidΛ itΛtΛdai:

—Baigi gΛΛliada, otoma icΛquiva, gΛvaidiava ΛSuusi —astΛtΛdai.

⁵⁰ TaidΛ ΛcΛΛli otoma maigovai daitu gΛsuaa dai otoma cΛquivacai ii siaaco daacatadai ΛSuusi.

⁵¹ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Tumaasi ipΛlidi aapi isgΛduiñda aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛmainΛadacΛdΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, nΛada iñΛlidi aanΛ
—astΛtΛdai.

⁵²TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi aapi istutuidi isimΛdagi, giñvaavoitu aapi
cascΛdΛ canΛnΛaava —astΛtΛdai.

MospotΛi Λgai taidΛ ΛcΛΛli istui isnΛnΛaavagi, dai
oí ΛSuusi voiyamu.

11

¹ Dai aidΛsi camiaadimi Λgai JerusaleenΛrΛ
ugidana iimΛitai Betapagi dai Betania voidΛrΛ
ΛOliivosi giidi, taidΛ ΛSuusi ootoi gooca
gΛmamaatΛrdamiga. ²DaidΛ itΛtΛdai:

—Iimivurai mΛmocoro ali quiiyΛrΛ, dai
mΛsiuu duucu aiyagi tΛΛgimu aapimΛ Λmo
asñiitu vulicami. Λgai maiquiaa dadaΛji
tomali Λmaadutai. Upanavurai dai vuaapa.

³ Dai isΛmaadutai gΛntΛcacagi mΛstuisidΛ
povueeyi vΛrai aagida ansai aanΛ tΛgito, ansai
otoma Λpamu ootsoda iñagai —astΛtΛdai ΛSuusi
gΛmamaatΛrdamiga.

⁴Tai Λgai iji, dai tΛΛ Λasñiitu vai Λmo quitaagiña
vulicatadai voiyΛrΛ, dai uupai. ⁵Tai ΛΛmadutai
ismaacΛdΛ ami daraajatadai itΛtΛdai:

—¿MΛtuma vueeyi? ¿TuimΛsi uupaisai goasñiitu?
—astΛtΛdai.

⁶Tai Λgai aa noragi dai aagidi istΛtΛdai ΛSuusi tai
Λgai dagito mΛsbΛquiagi Λasñiitu. ⁷Tai Λgai otoma
bΛidacai Λasñiitu ΛSuusi. Dai asñiitu daama darai
gΛnsusuaa, taidΛ ΛSuusi daamioma daiva. ⁸Tai
muidutai aa oodami voiyΛrΛ Λligaimi gΛnsusuaa

dai aa guicuta uusi maamarada dai voyara tua-
jaimi dai poduucai tatalgidi agai ASuusi isalia siaa
duutudai.

⁹ Dai agai ismaacada baitaqui iimaitadai dai
ismaacada gooquira iimaitadai iinaquimi daida
icaitimi:

—Alia siaa duutudai aatama Diuusi. Aatama
ipalidi sai Diuusi calagacara najadana goovai
ismaacada divia Diuusi guvucadadacada. ¹⁰ Dai
alia baiganliadamu vascatai ismaacada
taanda goovai. Goovai arara Davicaru
cajiudad. Salliacada siaa duutudai aatama Diuusi
garbaitacacacamiga —ascaitimi agai.

¹¹ Taida ASuusi aayi Jerusaleenara, dai vaa agaa
quiuupaigadara ajudidu. Dai aipaco nanaava dai
nanaidi istumaasi oidaga ami, dai gooquira ii Be-
taaniumu amadu baivustaama dan gooca ma-
maatardamigada, casi arurunococatadai cascada.

¹² Dai siaadico aidasi iji agai Betaaniaindara tai
aayi biuugigai ASuusi. ¹³ Dai agai macasdara taa
amo iigosi danda calaga tataldogi aagada. Dai agai
ii dai nanaidi sabai ibaidaga, damos maitaa tomali
amo iibiada mosgoaggi aagada maiquiaa aayi is-
tuigaco ibiatagai agai cascada. ¹⁴ Amaasi ASuusi
itatadai iigosi danda:

—Tomali amo imidagai camaiugimu tomali
amaadutagai gaibaidaga —astatadai.

Vaida amamaatardamigada caa.

¹⁵ Dai gooquira aayi agai Jerusaleenara.
Dai aidasi vaa ASuusi agaa quiuupaigadara
ajudidu, dai vuvaidimi vascatai ismaacada

ami gagaagarai dai ismaac^ΛΔ^Λ gasaap^Λdai. Dai aipaco suuli memesagad^Λ ismaac^ΛΔ^Λ cambiando ^Λjudidíu quiuupaigad^Λ tumiñsigad^Λ ^Λmadu daraicarud^Λ ismaac^ΛΔ^Λ gagaagarai tutugu; ¹⁶ Dai maidagito tomali ^Λmaadutai iscucuusp^Λticagi g^Λvustuidaga quiupai ^Λraana. ¹⁷ Dai g^Λaagacai mamaat^Λtuldimi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ aduucai oojisi: “Giñquii it^ΛΛgiducamu quii mamaadaragai v^ΛΛtar^Λ tomastuma oodami ami gamamaadadamu”, ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ. D^Λmos aapim^Λ ^Λpan duucai ivueeyi ^Λsi^Λvogami tami Diuusi quiid^ΛΓ^Λ —ast^ΛΔ^Λdai Suusi ^Λoodami.

¹⁸ Taid^Λ ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaali ^Λmadu ^Λmaat^Λtuldiadami s^ΛΛlicami ca^Λ iscaiti ^ΛSuusi, dai otoma gaagaimi isduucatai muaagi, po^Λlidadai isv^ΛΛsi oodami vaavoituda aagaitadai. Vaid^Λ ^Λoodami v^ΛΛscatai mait^ΛΔ^Λgaitadai isducatai g^Λnt^ΛΔ^Λgitoagi ca^Λcatai isducatai mamaat^Λtuldi ^ΛSuusi. ¹⁹ D^Λmos ^ΛSuusi mostuca tai ii abiaad^ΛΓ^Λ.

²⁰ Dai siaadico quiamoco d^Λgavusai ^Λgai dai t^ΛΛ ^Λiigosi d^ΛΔ^Λ vai cagaquisapi tatacad^Λaiñd^ΛΓ^Λ abi-aad^ΛΓ^Λ. ²¹ Taid^Λ ^ΛPiiduru t^Λgito daid^Λ it^ΛΔ^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, dañi goiigosi d^ΛΔ^Λ ismaac^ΛΔ^Λ ñiooquidi aapi tacavo ticagaquisa —ast^ΛΔ^Λdai.

²² Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^ΛΔ^Λdai:

—Vaavoitudadavurai Diuusi. ²³ S^ΛΛlic^ΛΔ^Λ ang^Λnaagidi, sai tomasioor^Λ sioor^Λ s^ΛΛlic^ΛΔ^Λ c^ΛΛga giñvaavoitudadagi c^ΛΛga istutuidi isivuaadagi naana maasi istumaasi s^ΛΛlic^ΛΔ^Λ sijiacami.

24 CascΛΔ angΛnaagidi sai mΛsiΛΛscadΛ taanΛdagi Diuusi Δmo istumaasi gΛnmamaadiΛrΛ dai mΛSSΛΛlicΛΔ vaavoitudadagi isΛgai istutuidi isgΛnmaquiagi viaacamu aapimΛ mΛstumaasi taañiagi. 25 Dai mΛsiΛΛscadΛ gamamadadagi mΛsviaacagi Δmoco gΛnsaayu oigΛldavurai, vai giñooga ismaacΛΔ tΛvaagiΛrΛ daja gΛnoigΛdana gΛnsoimaascamiga ΔpΛ. 26 Dai mΛsiaapimΛ maioigΛdagi, tomali gΛnooga ismaacΛΔ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoigΛdamu ΔpΛ —astΛΔdai.

27 Dai amaasi aayi Λgai Δpamu JerusaleenΛrΛ. Dai aidΛsidΛ ΔSuusi ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ Δjudidíu Δrana aimΛraitadai, tai miaadΛrΛ guuquiiva ΔbaitΛguucacamigadΛ Δpapaali Δmadu ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami, Δmadu ΔsonΛrΛ guucacami, 28 daidΛ itΛΔdai:

—¿Tuma sΛΛlicamicΛΔ ivueeyi aapi imaasi? ¿Toora gΛmaa sΛΛlicami pΛsai pomaasi ivuaadana? —astΛΔdai.

29 TaidΛ ΔSuusi aa noragi daidΛ itΛΔdai:

—AanΛan ΔpΛ gΛntΛcacagi Δmo istumaasi mΛscΛΛga giñaa noragidagi dai giñagidagi istumaasi giñtΛcaca iñagai, nai aana ΔpΛ gΛnaagidagi istuma sΛΛlicamicΛΔ ivueeyi aanΛ gomaasi. 30 ¿Toora ootoi ΔVuaana sai vaponana oodami, Diuusi, oodamisio? AagavΛrai, noragida —astΛΔdai ΔSuusi.

31 VaidΛ ΔcΛcΛΛli aipaco gΛnaagidimi daidΛ icaiti:

—IspotΛiya aatΛmΛ sai Diuusi ootoi ΔVuaana goovai povΛrtΛΛdan tada tΛsai tuisi maivaavoitu.

32 Isbai potΛΛna aatΛmΛo sai oodami ootoi —ascaiti
 ΛtΛtΛaanΛdami.

AliΛ lbΛiditadai Λgai loodami cascΛΔ.
 CΛΛga maatΛcatadai Λgai siΛoodami
 sΛΛlicΛΔ vaavoitudai siΛVuaana ΛrDiuusi
 ñiooquituldiadamigadΛcatadai.

33 Dai amaasi itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MaitatΛmaatΛ sioorΛ ootoi ΛVuaana
 —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Tomali aanΛ anmaitΛnaagidagi tuduidΛ
 istuma sΛΛlicamicΛΔ ivueeyi aanΛ gomaasi
 —astΛtΛdai ΛSuusi.

12

1 Amaasi ΛSuusi gΛaagacai mamaatΛtuldimi
 cuentocΛΔ daidΛ itΛtΛdai:

—Λmo imidagai oidacatadai Λmo cΛΛli dai Λi uu-
 vasi gΔΔvΛΛragana, dai sicoli curarai. Daidi idui
 siaaco vusiadagi uuvasi varagadΛ. Daidi idui ΛpΛ
 Λmo vaaqui tΛcavacami dai abiaadΛrΛ nuucadaca
 agai vΛΛsi gΛΛΛsi.

Dai gooquiΛrΛ taajucamicΛΔ maa gΛΛΛsi aa
 oodami dai mΛcasi ii. ² Dai aidΛsi aayi yoovaragai
 ootoi Λgai Λmoco gΛpiooñiga sai mΛtaanΛna Λaata
 vuadami Λuuvasi varagadΛ siΛΛqui aΛcatadai.

³ DΛmos Λaata vuadami bΛi lootosicami dai
 soidoodai dai saasarai tuucugadΛ dai maimaa
 toma laachi dai ootoi. ⁴ TaidΛ ΛaamudΛ ootoi Λmai
 piooñi, mΛtai Λgai maicacarai, dai saasarai moodΛ
 dai galnaasi ñiooqui aagidi dai mosootoi ΛpΛ.

⁵ TaidΛ ΛaamudΛ ootoi Λmai gΛpiooñiga, mΛtai
 Λgai muua. Dai gooquiΛrΛ ΛaamudΛ ootoi mui

aa pipiooñi mΛtai ΛΛmoco soidoodai dai saasarai tuutucugadΛ dai aa coi.

⁶ Dai maracatadai ΛcΛΛli Λmo cΛΛli dai alia oigΛdaitadai dai cuugatΛrΛ ootoi polliditai: “Giñmara gia siaadΛrΛ maisiaa duutudana Λgai”, asΛΛlidi. ⁷ DΛmos Λaata vuadami tΛΛgacai, aipaco gΛnaatagidimi daidΛ icaiti: “Gooviava Λgai ismaacΛdΛ ajiagai vΛΛsi oogadΛ vustuidadΛ glaagai tΛsmuaagi dai poduucai aatΛmΛ Artutuidacamicamu”, ascaiti. ⁸ Dai bΛi dai muua dai dΛjoi ugidiana daitu ΛtuucugadΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁹ Dai amaasi ΛSuusi tΛcacai ΛtΛtΛaanΛdami daidΛ itΛtΛdai:

—¿Isduuñimu Λtuidacami ΛdΛvΛΛrai Λpipiooñi? Divimu Λgai dai codimu Λaata vuadami dai maaquimu Λgai ΛdΛvΛΛrai aa oodami.

¹⁰ AapimΛ cΛΛ maata isduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ daidΛ icaiti:

ΛsΛΛlicami viaacami ismaacΛdΛ daasa aagai Diuusi ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu gajiaadΛrΛ viaa agai.

Dai Λgai ΛrΛgai vaa ismaacΛdΛ vaamioma gataaanΛda agai.

¹¹ Diuusi iduñia gomaasi. Dai gomaasi ΛrΛmo istumaasi cΛΛgaducamicamu Λgai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹² Dai maata caΛ ΛtΛtΛaanΛdami isΛgai aagada mΛΛlidi ΛSuusi cascΛdΛ aagai Λcuento. Dai bΛiya Λlditadai ΛtΛtΛaanΛdami ΛSuusi dai maisagi dΛmos ΛbΛiditadai Λgai Λoodami dai dagito dai iji.

13 Dai gooquiΛΛ ootoi ΛtΛΛaanΛdami ΛΛmoco Λfariseo ΛΛmadu ΛΛmoco ΛEroodΛsi aaduñdΛ sai nΛidana sabai aagatudana Λgai ΛSuusi Λmo istumaasi istumaasi vui caatΛcagi Λjudidíu vaavoidaragadΛ vai poduucai gΛΛpiΛΛΛ vuaajagi Λgai dudunucamiΛΛ. 14 Tai Λgai aayi siaaco daacatadai ΛSuusi daidΛ itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, maatΛ aatΛmΛ sai istumaasi aagai aapi Λrvaavoi. Dai maivuamΛ ΛΛlidi aapi oodamicΛdΛ siΛrgΛnviipidacami siΛrsoituutuigami ΛpΛ. MosgamamaatΛtuldi aapi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ¿CΛΛgaisi tΛsaa namΛquiada aatΛmΛ gocuota ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ Λromamanu cho sio? —astΛΛdai Λgai ΛSuusi.

15 DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai ismosvuiirumada Λlidadai Λgai daidΛ itΛΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. ¿TuimΛsidΛ giñvuiirumada Λlidi? GiñtΛΛgidavurai Λmo tumiñsi ismaacΛdΛcΛdΛ gaa namΛquidi aapimΛ Λcuota nai nΛida aanΛ —astΛΛdai.

16 MΛtai tΛΛgi. VaidΛ ΛSuusi nΛnΛidi daidΛ itΛΛdai:

—¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛΛtΛaragadΛ viaa go-tumiñsi? —astΛΛdai.

TaidΛ Λgaa aa noragi daidΛ itΛΛdai:

—ΛgΛΛ maitΛcΛaacami moodΛ dai tΛtΛaragadΛava —astΛΛdai.

17 TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—Maacavurai ΛbaitΛcΛaacami istumaasi ΛrtuidadΛ, dai iduunivurai istumaasi Diuusi ipΛlidi

isivuaadagi ʌʌpʌ, ʌgai ʌrʌgʌʌ baitʌcʌaacami
tʌvaagiʌrʌ cascʌdʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

Taidʌ ʌcʌcʌʌli maitʌʌ istumaasi gʌntʌtʌgitoagi
caʌcatai isducatai aa noragidi ʌSuusi.

18 Tai amaasi iji ʌʌmoco saduseo siaaco daa-
catadai ʌSuusi. ʌsaduseo pocaiti sai maioidaga
duaacaragai coidadʌ vʌʌtarʌ, cascʌdʌ itʌtʌdai ʌgai
ʌSuusi:

19 —Mamaatʌtuldiadami, Moseesacaru oojsi-
cami gʌrvii vai pocaiti sai isʌmo cʌʌli muquiagi dai
viaagi gʌooñiga maiquiaa maamatacai abaana,
saidʌ ʌsuculidʌ gʌaagai isvʌʌnagi ʌviuudu dai
maamatagi abaana ʌgai ismaacʌdʌ muu vʌʌtarʌ.

20 Cuvaracamicatadai gʌnsiʌʌgʌmʌ. Taidʌ ʌvʌʌsi
gasiʌʌgi ooñigai dai muu maiquiaa maamatacai.

21 Tai ʌmo suculidʌ vʌʌna ʌviuudu dai muu ʌpʌ
maiquiaa maamatacai. Taidʌ ʌgʌmai suculidʌ
vʌʌna dai podui ʌpʌ. 22 Vʌʌ cuvaracami podui
ʌgai vaa ooqui dai vʌʌsi coi maimaamatacai, taida
muu ʌooqui ʌpʌ. 23 Dai siʌʌscadʌ duduaacagi ʌgai
dai ʌpamu oidacagio ismaacʌdʌ ʌrcunadʌcamu
ʌooqui vʌʌ cuvaracami ʌrcucunadʌcatai tami oidi
daama —astʌtʌdai ʌsaduseo.

24 Tai amaasi ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Maicʌʌga gʌntʌtʌgitoi aapimʌ maimaatʌcatai
iscaiti Diuusi ñiooquidʌ dai tomali maimaatʌcatai
isDiuusi viaa guvucadagai. 25 Siʌʌscadʌ

duduaacagi coidadʌ camaicucuntai tomali
maiooñtai, mosʌpan ducamicana ʌgai Diuusi
tʌtʌaañicarudʌ tʌvaagiʌrʌ. 26 Gʌnaagidamu aanʌ
ʌmo istumaasi aagaitai goduaacaragai. Canʌidi
aapimʌ Moseesacaru oojadʌ siaaco ooja ʌgai

istumaasi aagidi Diuusi amo uusi iipoadlaiñdara siaaco maaatadai tai dai aagidi sai oidaga duaacaragai. Tomasi catavapi apadi sicoi Avraañicarui dai Isaacaru dai Jacocarui vaasicaa pocaiti Diuusi: “Aana anarDiuusigada Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa ara” —astadai Diuusi.
²⁷ Agai Diuusi amadu daraaja tavaagiara Diuusi arDiuusigada ismaacada catavaagiara daraaja dai ismaacada iimia agai tavaagiamu. Casada gnaagidi ana masai maicaga gantatgitoi aagaitai sai maioidaga duaacaragai coidada —astadai Asuusi asaduseo.

— — —
²⁸ Tai ami divia ara siaaco daacatadai Asuusi amoco amamaatatuldiadami saalicami, agai ca istumaasi aatagaitadai Asuusi amadu asaduseo dai maacatadai agai isaSuusi caaga aa noragi, casada itadai agai Asuusi:

—Vasi ismaacada ipalidi Diuusi tasivuaadagi itumaasi vaamioma gaagai tasivuaadagi? —astadai amamaatatuldiadami saalicami.

²⁹ Taidai Asuusi itadai:

—Pocaiti Diuusi ñioquidara: “Giñcaacavurai Isireliara oidacami caliodamiava argarDiuusiga dai mosaca amadugava Diuusi. ³⁰ Oigadañi caliodami gadiuusi vasi galbadada, dai vasi gatgitoidada, dai vasi gavgucadada”. Goovai aragai ismaacada vaamioma gaagai isivuaadagi. ³¹ Dai gotordada baitoma pocaidaga ara. “Oigadañi gaaduñi poduucai psduucai gaigadai aapi aagi”. Goovai vagoocai agai dai vaamioma gaagai isaagiadagi —astadai Asuusi.

32 TaidΛ ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami itΛtΛdai:

—Gia cΛΛga aagai aapi mamaatΛtuldiadami. Vaavuava ismaacΛdΛ aagai aapi, sai mosΛca Λmaduga Diuusi sai maitipu Λmai mosΛca Λmoco. 33 Dai sai gΛaagai tΛsoigΛadagi Diuusi vΛΛsi gΛribΛdacΛdΛ, dai vΛΛsi gΛrtΛgitoidacΛdΛ, dai vΛΛsi gΛrguvucadacΛdΛ, dai tΛsai oigΛdaiña gΛraaduñi poduucai tΛsduucai gΛroigΛdai aatΛmΛ Λagi. VΛΛsi gomaasi vaamioma namΛga isΛvustaqui dai aa naana maasi ismaacΛdΛ coodaiña oodami dai mΛmΛidiña Diuusi vΛΛtarΛ siaa duutudaitai Diuusi —astΛtΛdai ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

34 Dai aidΛsi caΛ ΛSuusi iscΛΛga aa noragi ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami itΛtΛdai:

—Baitoma maatΛ caΛcan caiti aapi isducatai gataanΛi Diuusi —astΛtΛdai ΛSuusi.

Tai tomali Λmaadutai camaitΛpΛΛli istΛcacagi vaamioma.

— — —
35 ΛSuusi mamaatΛtulditadai Λoodami agΛΛ quiu-upaigadΛrΛ Λjudidíu, daidΛ itΛtΛdai:

—¿TuisidΛ pocaiti mamaatΛtuldiadami sΛΛlicami, saidΛ ΛCristo ΛrDavi cajiudadΛ? 36 Vai Λgai vaa Davi aagai isducatai aagidi Diuusi IbΛadΛ daidΛ icaiti: “ΛCristo ΛrgiñDiuusiga”, ascaiti.

Diuusi potΛtΛdai ΛCristo:

“GΛmaaquimu aanΛ Λmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ vaamioma namΛga.

Dai ugitudamu aanΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ gΛvuidΛrΛ vΛΛtΛcagi”, astΛtΛdai Diuusi.

Ascaiti DavicarΛ aagaitai ΛCristo.

37 ¿Ducatai istutuidi ΔCristo siΔrDavi cajiudadΔcagi vai ΔΔgi ΔDavi giñDiuusiga aagadagi? —astΔtΔdai ΔSuusi.

DaidΔ Δoodami sΔΔlicΔΔ muiducatadai dai baigΔΔliaragacΔΔ caΔcatadai istumaasi aagai ΔSuusi.

38 DaidΔ itΔtΔdai ΔSuusi Δoodami aidΔsi ma-maatΔtulditadai:

—MaitavΔr Δpan duucai ivuaada aapimΔ gomamaatΔtuldiadami sΔΔlicamicΔΔ, ismaacΔΔ oojoidi iscΔcΔΔgaducami gΔnaadadagi yuucusi, dai oojoidi mΔscucuanadagi gΔnvapanamu dai viaatuldiadagi cacayana. 39 Dai goovai gaagaiña cΔcΔΔgaducΔdioma daraicarui Δjudidíu quiuupaigadΔrΔ, dai siaaco gacuaada goovai cΔcΔΔgaducΔdioma daraicarui oojoidi isdadarΔdagi. 40 Dai Δsidiña goovai vipiudu baabaquidΔvio dai tΔvΔpi gamamaadaiña sai maimaatΔcana oodami issoimaasi ivueeyi Δgai. Goovai tuduidΔ Δgai dai vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —astΔtΔdai Suusi Δoodami.

41 Δmo imidagai ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ Δjudidíu daacatadai ΔSuusi vuidΔrΔ Δcajojoñi siaaco gΔtuaadana tumiñsi Diuusi aa duiñdadΔ vΔΔtarΔ. Daacatai nΔidi Δgai vaidΔ ΔgΔnviiapidacΔΔ muumuji tueeyi tumiñsi ami cajojoñiΔrΔ. 42 Tai ami aayi ΔpΔ Δmo viuudu soitigami dai Δmo cajoñiΔrΔ tuaa goo sintavo. 43 Tai amaasi ΔSuusi vai gΔmamaatΔrdamiga daidΔ itΔtΔdai:

—SΔΔlicΔΔ angΔnaagidi sai idi viuudu soitigami sioma mui motuaa tumiñsi sivΔscatai

gogaa ismaacada muumuji motueeyi tumiñsi.
 44 Vascatai goovai motueeyi ismaacada
 cababaivitocai, damos goooqui soitigamicatai
 motuaa vasi ismaacada viaacatadai istucada
 oidacagi —astadai Susi.

13

1 Dai aidasi vuusai Susi aga quiu-
 upaigadaiñdaga judidíu tai maadutai
 mamaatrdamigada itadai:

—Mamaatuldiamami, dañi vasi sigiamaasi goo-
 jodai ismaacada acada duñisi goga quiupai dai
 gogaga baabaqui —astadai.

2 Damos Susi itadai:

—Canaidi aapima idi gaga baabaqui tami.
 Maiviimu tomali amo odai daama mai. Vasi siaa
 gaduñimu goovai —astadai Susi.

3 Amaasi iji agai Oliivosi giidiamu, agai
 arvuidaga aga quiupaigada judidíu. Dai aidasi
 ami daiva Susi, taida Piiduru, amadu Jacovo,
 amadu Vuaana, amadu Aandagasi, covai
 itadai agai Susi:

4—Aatama ipalidi pagaraagidagi aapi siascada
 paduñia agai gomaasi. ¿Ducatai maatcamu
 aatama isvasi gomaasi casi paduñia agadagi?
 —astadai.

5 Taida Susi aa noragi daida itadai:

—Gannucadacavurai, vai tomali maadutai
 maitanvupuiirumadaña. 6 Muidutai dadia agai
 daidi caitidamu: “Aan anag Cristo”, dai muidu-
 tai vupuiirumadamu agai.

⁷ Damos masiasscada cajiomacagi aapima cocodi muiyapara maitavar duduaadicuda. Vasi gomaasi gaaagai isapadufiagi. Damos gomaasi maiquiaa arcuugada. ⁸ Amo oodami cocoda agai aa oodami, dai amo davariara oidacami cocoda agai amai davariara oidacami. Dai muiyapara gigivucudamu davarai. Dai oidacamu biuugigai, dai siaa caitadamu cocoadami. Vasi gomaasicada utudama gaaagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

⁹ Damos aapima gaaagai masajagi gannuucadacagi; gantagida magai baitaguucacami, dai gangagatudadamu aapima quiquiupira. Dai viaacamu aapima isvan guguucadagi dudunucami vuidara dai raraí vuidara givavoitudaitai aapima. Poduucai istuidimu aapima isgignagadagi agai vuitapi.

¹⁰ Damos maiquiaa acai cuugatara tasara gaaagai isaagidagi vasi oidigi daama oidacami isducatai Diusi cagacara vuvaidi oodami.

¹¹ Dai masiasscada vaama gantuutusagi aapima dudunucamiara, maitavar vuaama anliada maimaatacatai istiyagi, tomali maitaagai mastatagitodagi. Diusi gansoicadamu varai aagada mastumaasi tagitocagi aidapaca. Aapima mañiooquia agai mosagi Diusi Ibada ganñiooquitudamu.

¹² Dai oodami gatatagiada agai lagi gansusuculi dai gansislagi masai coodaiña. Dai dadada gatatagiada agai lagi ganmaamara. Dai maamarada vui vatacamugandada dai asta gataandamu coodaragai.

¹³ Dai vasi oidigi daama oidacami gancadada agai givavoitudaitai aapima. Damos siora mola

cΛΛga giñvaavoitudadagi siΛasi ucami oidacagi oidigi daama Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu.

¹⁴ ΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ Daniel ooja sai divia agai Λmoco ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ soimaasi iduñia agai Λmo istumaasi ΛmapΛcΛrΛ siaaco maiviaa Λgai oigaragai isvapacΛdagi (sioorΛ nΛidagi idi oojai glaagai ismaata cΛcagi). SiΛascadΛ nΛijada oodami ispomaasi ΛpΛvuimi, amaasi Λgai ismaacΛdΛ tami JudeeΛrΛ daraajagi glaagai isvoopiagi gigiidamu. ¹⁵ Dai amaasi sioorΛ vaaqui daama daacagi aidΛ tasΛrΛ aliΛsi glaagai isotoma voopiagi maivuvaidacai gΛvustuidaga tuucavidΛrΛ. ¹⁶ Dai sioorΛ dΛjiana ajioopadagi, maitΛagai isΛpamu iimiagi gΛnquiiyamu dai vuiyagi gΛnyuucusi. ¹⁷ SiΛΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ noonoacagi siΛpΛ viaacagi aali sisiΛdami aidΛ tasΛrΛ. ¹⁸ AliΛsi glaagai isdaanΛdagi Diuusi vai maitΛtoomococana masiΛascadΛ voopiagi. ¹⁹ AliΛ soimaa taata agai oodami cascΛdΛ. Vaamioma soimaasi gΛtaatamu amaasi sitomali Λmo imidagai aidΛsi abiaadΛrΛ idui Diuusi oidigi, dai gooquiΛrΛ tomali Λmo imidagai maipomaasi gΛtaatama. ²⁰ Isbai tΛvΛpi ΛpΛduñiagi gomaasi aidΛ gia vΛΛsi coiyantada oodami dΛmos Diuusi maidagitomu istΛvΛpi ΛpΛduñi gomaasi Λgai aliΛ oigΛdai ismaacΛdΛ Λcovai vuvaitu cascΛdΛ.

²¹ Amaasi isΛmaadutai povΛntΛtΛdagi: “Dañi tami daja ΛCristo”, masiΛpΛ povΛntΛtΛdagi: “Dañi mΛca daja”, maitavΛr vaavoitudada. ²² Dadiav agai yaatavogami dai pocaitiada agai saidΛ ΛrΛCristo dai pocaitiada agai saidΛ ΛrDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ, daidΛ ivuaada

agai naana maasi gΛgΛrducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ΛΛgi Λcovai vuvaitu isistuidiagi. ²³ DΛmos aapimΛ avΛr baigΛnduca cascΛdΛ ΛΛquiasdΛrΛ abiaadΛrΛ gΛnaagidi aanΛ gomaasi.

— — —

²⁴ Dai amaasi siΛΛscadΛ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai, tasai tucapi viiya agai dai masaadai gΛiiña agai. ²⁵ Dai sisiaavugai suuligia agai tΛvaagiañdΛrΛ, dai vΛasi istumaasi oidaga tΛvaagiΛrΛ gigivucudamu. ²⁶ Dai amaasi giñtΛΛgimu oodami aanΛ iñsimaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami, iñsimΛΛcadΛrΛ imΛΛdamu icomai saagida guvucadagaicΛdΛ, dai Diuusi dadadaquigadΛ ΛΛmadu. ²⁷ Dai ootosamu aanΛ giñtΛtΛaañicarΛ sai Λgai Λmpaidana vΛasi Λoodami ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu vΛasi oidigiaiñdΛrΛ dai vΛasi tΛvaagiañdΛrΛ.

²⁸ MaatΛvurai aapimΛ idi ñiooqui iñsimaacΛdΛ gΛnaagidia iñagai aanΛ aagaitai Λiigosi: SiΛΛscadΛ momiacagi mamaradΛ dai iipoidagi aagadΛ poduucai camaatΛca iscamiaadimi taaco. ²⁹ Poduucai ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscasi pΛvuidagi gomaasi ismaacΛdΛ caagidi aanΛ camaatΛca iscayoga ugidagai oidigi. ³⁰ IñsimaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai gomaasi pΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami. ³¹ TΛvaagi dai dΛvΛΛrai ugitimu, dΛmos giññiooqui maiugitimu.

³² DΛmos tomali Λmaadutai maimaatΛ siΛΛscadΛ tomali siuu duucu, tomali ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ

tavaagi^{ar} daraajatai maimaat^Λ, tomali aan^Λ Diuusi maradacatai. Mos^Λagi g^{ar}ooga Diuusi ^Λgai dai maat^Λ.

³³ Casc^ΛΛ g^Λaagai m^Λsbaig^Λnducagi, dai gamamadadagi maitav^Λmaat^Λ si^Λascad^Λ ajia agai ^Λcaa duucu. ³⁴ Gomaasi ^{ar}pan ducami ^Λmo c^Λali si^Λascad^Λ imiagi sib^Λcai m^Λacasi. Maiquiaa im^Λcai vⁱpiidiña ^Λgai g^{ar}ipiooñiga ^Λmadutai aa duiñdagai, dai quitaagiña vⁱpieeyi nuucadacami.

³⁵ Dai aan^Λ ^{ar}Λ imia iñagai dai maimaat^Λ siuu duucu divia iñagai casc^ΛΛ baigav^{ar} g^Λnduca maimaatacatai siuu duucu divia iñagai aan^Λ si^Λmo imidagai urunuco, si^{ar}Λ ^{ar}an tucara^Λ, si^{ar}Λ cuujuicai tacucu, si^{ar}Λ maasicai. ³⁶ Todian duucai divimu aan^Λ dai casc^ΛΛ g^Λaagai m^Λsbaig^Λnducagi. ³⁷ Istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ aapim^Λ ^{ar}v^Λascatai v^Λatar^Λ. Baigav^{ar} g^Λnduca —ast^ΛΛdai ^ΛSuusi g^Λmamaat^{ar}damiga.

14

¹ Dai gooca tasai vi^Λagacataidai gopascua v^Λatar^Λ. Gopascua ^{ar}asiaa duudagai istuigaco ^{ar}judidíu t^Λagitoiña aid^Λsi Diuusi c^Λagac^{ar}Λ vuvaitu Ejiipituaiñd^{ar}Λ. Vaid^Λ ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^{ar}papaali ^Λmadu ^Λmamaat^Λtuldiadami s^Λalicami gaagaitadai isducatai yaatagidacai b^{ar}jiagi ^ΛSuusi dai muaagi.

² D^Λmos icaititadai ^Λgai:
—Baiyoma asta si^Λascad^Λ daivuñiagi gosiaa duudagai vai poduucai mait^{ar}vui baacoagi ^Λoodami —ascaiti.

³ VaidΛ ΔSuusi BetaaniΛrΛ daacatadai Simuñi quidiΛrΛ. ΔSimuñi ΔΛquioma viaacatadai Δcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga dΛmos cadueeyi Λgai. Dai aidΛsi mesa vuidΛrΛ daacatadai ΔSuusi, tai ami divia Λmo ooqui dai bΛΛcati Λmo tucayu alavastrocΛdΛ duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΛΛlicΛdΛ namΛacami. Dai taapai Δtucayu dai ΔSuusi moodΛrΛ tΛi Δasaiti sigian uuvaicΛdΛ. ⁴ Tai Δmoco ismaacΛdΛ ami daraajatadai aliΛ baacoi dai aipaco gΛnaatagidimi daidΛ icaiti:

—¿IstusidΛ siaa doodai goovai goasaiti sigian uuvadami? ⁵ CΛΛga gΛgagaramudai goovai vaamiomacΛdΛ isvaica sientu piisu dai ΔcΛdΛ soifiamudai soitutuigami —ascaiti.

Dai sΛΛlicΛdΛ baacoi Δooqui vui.

⁶ DΛmos ΔSuusi itΛtΛdai:

—CasiavΛr maiñioocada aapimΛ gooqui vui. Goovai ismaacΛdΛ iñduñi goovai ΔrΛmo istumaasi cΛΛgaducami. ⁷ Soitutuigami vΛΛscΛrΛ viaacamu aapimΛ gΛnsaagida, daidΛ istutuidi aapimΛ iscΛΛga iduiñdagi mΛsiΛΛscadΛ ipΛliadagi. DΛmos aanΛ gia maisiuu vΛΛscΛrΛ giñnΛijada agai aapimΛ. ⁸ Idi ooqui giñduñi istumaasi istui. TΛi goovai giñtuucuga sigian uuvadami otoma muquia iñagai aanΛ cascΛdΛ. ⁹ IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ rvaavoi sai tomasiaacoga siaaco gΛaagadagi Diuusi ñiooquidΛ vΛΛsi oidigi daama gΛagada agai ΔpΛ istumaasi idui idi ooqui vΛrai poduucai tΛtΛgitoda —astΛtΛdai ΔSuusi.

10 Tai amaasi ΔUudasi Iscaliote, Δmoco Δbaivustaama dan gooca ma-maatΔrdamigadΔ ΔSuusi, ii daidΔ gaaataga agai ΔbaitΔguucacamigadΔ Δpapaali Δmadu dai baiduñia agai ñiooqui dai tΔgida agai Δgai ΔSuusi.

11 Dai aidΔsidΔ caΔ ΔbaitΔguucacami imaasi aliΔ baigΔnΔli dai aagidi Δgai ΔUudasi sai aa namΔquida agai. TaidΔ ΔUudasi gaaagacai gaa isducatai gatΔgidagi ΔSuusi masai muaana.

12 Tai aayi ΔtucamidΔra tasΔra Δsiaa duudagai istuigaco tΔgitoiña Δjudidiu aidΔsi Diuusi cΔgacΔra vuvaitu EjiipituaiñdΔra dai istuigaco gΔcuaadana paana maicopodatudicami, dai gΔmumueeyiña Δmo ali cañiiru dai aa gΔdadaasdiña Diuusi. TaidΔ ΔSuusi mamaatΔramigadΔ itΔdai ΔSuusi:

—Vaacoga ipΔlidi aapi tΔsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai vΔtarΔ —astΔdai.

13 TaidΔ ΔSuusi ootoi gooca gΔmamaatΔrdamiga daidΔ itΔdai:

—Iimivurai mΔca gΔgΔra quiiquiana, dai ami tΔgimu aapimΔ Δmo cΔli vai vaigΔtica agai Δmo aayi suudagi vΔrai oida. 14 Dai siaaco vaquiagi Δgai vΔrai ami itΔda ΔquiΔcami: “AmamaatΔtuldiadami icaiti saaco cΔca Δtucavi siaaco gaugia agai Δgai idi siaa duudagΔra cuaadagai Δmadu aatΔmΔ avΔr tΔda”. 15 SiΔgai gΔntΔgidamu Δmo tuucavi gΔducami gocua daama vaquiΔra tΔcaviacoga, cabaiduñisicami, vΔrai ami baiduuñi Δcuaadagai —astΔdai ΔSuusi.

16 TaidΔ ΔmamaatΔrdamigadΔ iji dai aayi ΔgΔgΔra quiiquiΔra, dai vΔsi tΔ isducatai aagidi

ΛSuusi. Dai baidui Λcuaadagai Λsiaa duudagai vΛΛtarΛ.

¹⁷ Dai aidΛsi cadidia ami divia ΛSuusi ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga. ¹⁸ Dai aidΛsi mesa vuidΛrΛ daraajatai gacueeyi Λgai, taidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai Λmaadutai aapimΛ ismaacΛdΛ giñΛΛmadu gacueeyi giñtΛΛgida agai dudunucami siΛgai giñmuaamu —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁹ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aliΛ soigΛnΛΛli, dai vΛΛscatai tΛcacaimi daidΛ itΛtΛdaimi:

—¿AanΛnsi ΛpΛ? —astΛi Λmoco.

Tai Λmai potΛi ΛpΛ:

—¿AanΛnsio? —astΛi ΛgΛmai.

²⁰ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Λmaadutai aapimΛ baivustaama dan goocaiñdΛrΛava. Goovai ismaacΛdΛ giñsoiña cueeyi Λgai vaa asocoliΛrΛ. ²¹ AanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami ivueeyi istumaasi aagidi Diuusi ñiooquidΛrΛ dΛmos siΛsoimaa taatamu gocΛΛli ismaacΛdΛ giñtΛΛgida agai siomΛ arcΛgaicamudai gocΛΛli vΛΛtarΛ ismaivuusaimudai tami oidigi daama —astΛtΛdai ΛSuusi.

²² Dai aidΛsi gacuaadatadai Λgai, taidΛ ΛSuusi bΛi pΛaana dai gamamagi dai saasacai maa gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—Ugavurai idi paana. Idi argiñtuucuga —astΛtΛdai.

²³ Dai bΛi ΛpΛ Λmo viaacami uuvasi varagadΛ dai gamamadacai maa ΛpΛ tai vΛΛscatai ii ΛvaasuaiñdΛrΛ. ²⁴ DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Idi argiñΛrΛ ismaacΛdΛ aastia agai muucucai aana sipoduucai gΛoigΛdamu soimaascamigadΛ

tomasioorΛ sioorΛ vaavoitudagi. Dai gomaasicΛda canamΛaca agai Diuusi ñiooquidΛ gooquirdadΛ. ²⁵ SΛΛlicΛda angΛnaagidi, ansai camaiyΛΛda iñagai uuvasi varagadΛ asta iñsiΛΛscadΛ iiyagi utudui mΛΛca siaaco gataaanΛi Diuusi —astΛΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

— — —
²⁶ Dai canΛΛcai Λmo nΛidagai iji Oliivosi giidi-
 amu. ²⁷ TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—VΛΛscatai aapimΛ Λgi giñviaa agai sivi tucarΛ. Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ: “GΛmuaatudamu pas-
 tuuru sicañiirugadΛ aipaco iimimu”. ²⁸ DΛmos
 siΛΛscadΛ Λpamu duaaca aanΛ ΛpΛga aimu aanΛ
 Galileeana isaapimΛ —astΛΛdai ΛSuusi.

²⁹ Tai amaasi ΛPiiduru itΛΛdai:

—Tomasi vΛΛscatai gΛdagito aanΛan gia
 maitΛdagitoagi —astΛΛdai.

³⁰ DΛmos ΛSuusi itΛΛdai:

—SΛΛlicΛda angΛaagidi sai sivi tucarΛ maiquiaa
 goocuaja cuujuicai tacucu aapi vaicojo maimaasi
 aag agai pΛsgañmaatΛ —astΛΛdai ΛSuusi.

³¹ DΛmos ΛPiiduru vaamioma guvucamicΛda
 ñioo daidΛ icaiti:

—Tomañsi aapi gΛΛmadu muu maitanΛstuagi
 iñsigΛmaatΛ —astΛΛdai.

Tai vΛΛscatai potΛi ΛpΛ.

— — —
³² Dai amaasi aayi Λgai ΛmapΛcΛrΛ siaaco
 Getasemani tΛΛgidu, taidΛ ΛSuusi itΛΛdai
 gΛmamaatΛrdamiga:

—Tami avΛr daraiva naida aanΛ mΛΛca gama-
 maadagi —astΛΛdai.

³³ Dai vaidacai ΔPiiduru, Δmadu ΔJacovo, Δmadu ΔVuaana, dai duaadicudan tadatuimi dai soigΔΔlidi. ³⁴ DaidΔ itΔΔdai Δgai gΔmamaatΔrdamiga:

—SΔΔlicΔΔ soigΔΔlidi giñibΔdaga muquiadan tada. Tanasi avΔr vii aapimΔ, dΔmos maitavΔr coocosi—astΔΔdai.

³⁵ Dai baitΔquioma ii, dai cupuliaco voi dΔvΔΔrapi daanΔi Diuusi sai isbaigacamudai iducal maisoimaa taatamudai Δgai istumaasi casi ΔpΔduñia agaitadai aidΔ. ³⁶ DaidΔ aduucal gamamadai ΔSuusi:

—Giñooga, aapi vΔΔsiaΔcatal istutuidi isiduñiagi maitidagito issoimaa taata aanΔ dΔmos vai maitΔpΔduna iducatal aanΔ ipΔliadagi mosΔca isducatal aapi ipΔlidi —astΔΔdai ΔSuusi gΔooga.

³⁷ Dai amaasi ii Δgai siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΔ vai coocosΔcatadai, daidΔ itΔΔdai Δgai ΔPiiduru:

—Simuñi, ¿coosopasi? ¿MaitapΔsistui isnΔadagi tomas Δmo ora? ³⁸ MaitavΔr coocosi dai gamamadadavurai vai maisoimaasi gΔnduiñtuldana ΔDiaavora. AapimΔ iduñia Δlidi istumaasi Diuusi ipΔlidi dai vΔΔscatΔ maitistui isnΔadagi dai midaanΔi aapimΔ Diuusi sai gansoiñana —astΔΔdai ΔSuusi.

³⁹ Dai imΔcal gamamagi ΔSuusi Δpamu Δgai vaa ñiooquicΔΔ. ⁴⁰ Dai Δpamu ii siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΔ vai Δpamu coocosΔcatadai, aliΔ coocosimucadai Δgai mossusuligΔi vupuidΔ. Dai maimaatΔcatadai Δgai isducatal aa noragidagi ΔSuusi. ⁴¹ Dai Δpamu gamamada agai ΔSuusi daidΔ itΔΔdai gΔmamaatΔrdamiga:

—Sivia_var gia coocosi daid_l g_lniib_lasta. Casia c_lagadu, casi ataayi m_lsiuu duucu giñ_lagida agai aan_l ismaac_lada viaa _lmo s_lalicami giñ_lagida magari soimaasi ivuaadami. ⁴² Vaapaigivurai, tim_lada. Casia bod_lra im_li ismaac_lada giñ_lagida agai —ast_ladai _lSuusi.

⁴³ Dai quiaa ñioocaitadai _lSuusi tai ami divia _lUudasi. Agai _lramoco _lbaivustaama dan gooca mamaat_lrdamigad_l _lSuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamastai dai uusi. Agai _lrojotosad_lcatadai _lpapaali bait_lguucacamigad_l _lmadu _lmamaat_ltuldiadami s_lalicami, _ljudidíu son_lrguucacamigad_l _lmadu. ⁴⁴ Daid_l _lUudasi ismaac_lada gat_lagida agaitadai _lSuusi caaagiditadai _lgai _loodami:

—Ismaac_lada usupiga aan_l _lgiava _lgai _vrai bai dai c_laga vulicami b_lcai —ast_ladai.

⁴⁵ Dai mosaayi siaaco daacatadai _lSuusi daid_l it_ladai:

—Mamaat_ltuldiadami, mamaat_ltuldiadami —ast_ladai.

Dai usupi. ⁴⁶ M_ltai otoma bai dai vulicami b_lcai.

⁴⁷ D_lamos _lmaadutai ismaac_lada ami daraajatadai vusaitu g_lcusiru dai iquit_l _lmo naacad_l _lbait_lc_laacamigad_l papaali piooñigad_l.

⁴⁸ Taid_l _lSuusi it_ladai _loodami:

—¿Tuim_lasi dada aapim_l dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuim_lasi giñ_lbaquia agai, ducami siaan_l _lramo _lasivogamicagi? ⁴⁹ V_las tasai g_lnsaagida daacana aan_l _lg_l quiuupagad_l _ljudidíu dai g_lnmamaat_ltuldiña Díuusi ñiooquid_l,

matai tomali amo imidagai maitimbai. Damos poduucai idui aapimΛ vaidΛ apaduuna isducatai oojisi Diuusi ñiooquidara —astatadai ΛSuusi.

⁵⁰ Tai vascatai amamaatardamigadΛ voopoi dai Λagi viaa ΛSuusi.

⁵¹ Damos amo gali apiaoiditadai ΛSuusi dai maitaadacatadai yuucusi mosamo icuusi tīgigi matai bai agai icusdaiñdara. ⁵² Tai agai anaasi viaa glicuusi dai mosmΛ.

⁵³ Matai baidacai ΛSuusi abaitcΛaacamigadΛ apapaali, taidΛ ganampagi vasi apapaali tatlaanadamigadΛ amadu asonarguucacamigadΛ ajudidíu amadu amamaatatuldiadami sallyicami. ⁵⁴ VaidΛ piiduru mosmΛcasdara oiditadai ggal baitcΛaacamigadΛ papaali tuisiquigadara ucami. Anaasi tuisicana vii agai amadu sandaaru glucada tai.

⁵⁵ VaidΛ atlaanadamigadΛ papaali amadu vΛs asonarguucacamigadΛ ajudidíu amadu dudunucami gatcacaitadai astuma soimaasi idui ΛSuusi daida gatlaañia agai muaragai. Damos maitΛΛ agai istumaasi soimaascami vui ΛSuusi. ⁵⁶ Vai muidutai mosyaatagai ΛSuusi, dai maiamadugan duucai aagai. ⁵⁷ Vai aa mosyaatagai daidi caiti:

⁵⁸ —AatmΛ caΛ vaidi icaiti goovai: “Aan daitudagi gogal quiupagadΛ ajudidíu ismaacadΛ idui oodami dai vaica tasaicadΛ apamu iduñimu aanΛ amai quiupai dai agai maitroodami duñidca agai”, pocaiti goovai —ascaiti oodami.

59 Damos vallascaŋa maiamaduga maasi ñioocai hoodami.

60 Tai amaasi agaa baitacaacamigada papaali caquiava vascatai saagida daida itadai agai Suusi:

—¿Tumaasi goovai ismaacada aagai goovai gavui? ¿Maitapas gaaa noragida agai? —astadai.

61 Damos Suusi maiñioocacai vii, dai apiamaitadaga. Taida baitacaacamigada papaali pamu cacacai daida itadai:

—¿Aapipasi araCristo Diusi marad? Diusi gia siaa duutadai aatama —astadai.

62 Taida Suusi itadai:

—Ajaa Diusi maradana. Dai aapima giñagimu aana siascada Diusi ismaacada samicada viaa guvucadagai giñmaquiagi amo samicami dai giñagimu aapima siascada tavaagiaiñara imada aana iicomai saagida —astadai Suusi.

63 Taida baitacaacamigada papaali saasarai gayuucusi baamucacacatai istumaasi aagai Suusi daida itai:

—¿Tuisida gaagaiña aatama vaamioma najadami? 64 Aapimaca isducatai caiti goovai sai pan tuiga Diusi. ¿Matumaasi tagitoi? —astadai.

Vai vascatai aagidi sai gataanana muaaraga.

65 Vai amoco sisividimi, dai iñapai vuivasada dai gavai daida itadai:

—Maatñi toora gagaga —astadai.

Vaida sandaaru vuivasana gavai.

66 Vaida Piiduru maigotana tuisicana daacatadai, tai ami divia amo cusñirugada

ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali. ⁶⁷ Dai nΛiditai istaicovai daja ΛPiiduru cΛga gatagito nΛnΛidi daidΛ itΛΛdai:

—AapiapΛ ΛpΛ Λmadu aimΛraiña ΛSuusi Nasa-reetΛΓΛ oidacΛdΛ —astΛΛdai.

⁶⁸ DΛmos ΛPiiduru Λsto daidΛ itΛΛdai:

—Maitan maatΛ aanΛ Λgai, tomali maimaatΛ aanΛ pΛstumaasi agai aapi —astΛΛdai.

Dai ii ΛPiiduru abiaadΛΓΛ dai quitaagiña cΛquiva. Tai cuujui Λmo tacu cΛliadΛ. ⁶⁹ TaidΛ Λcusñiru ΛpΛpΛ vui nΛnΛaava ΛPiiduru daidΛ itΛΛdai Λgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai:

—GooviaΛΓΛ aduñdΛ gomaisapicΛdΛ —astΛΛdai.

⁷⁰ DΛmos ΛPiiduru Λsto. Tai bolaascΛdΛ Λgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai Λpamu itΛΛdai Λgai ΛPiiduru:

—SΛΛlicΛdΛ pΛraduñdΛ aapi goSuusi. GalileeΛΓΛ oidacami aapi ΛpΛ di, dai Λpa maasi ñioocai aapi goSuusi aaduñdΛ —astΛΛdai.

⁷¹ VaidΛ ΛPiiduru galnaasi ñiooquimi daidΛ icaiti:

—MaatΛ Diuusi nai aanΛ maimaatΛ gocΛli ismaacΛdΛ agai aapimΛ —astΛΛdai.

⁷² Tai ΛpΛpΛ cuujui tacu cΛliadΛ, taidΛ ΛPiiduru tagito istΛΛdai ΛSuusi sai maiquiaa cuujuicai tacucu goocuaja Λgai vaicojo itΛiya agaitadai sai maimaatΛ ΛSuusi. Dai tagito Λgai gomaasi dai sosua.

15

1	Dai	mosmaasicai	ganΛmpagi
ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ	Λpapaali,	Λmadu	
ΛsonΛrguucacamigadΛ	Λjudidíu	Λmadu	
ΛmamaatΛtuldiadami	sΛΛlicami,	Λmadu	

vΛscatai tΛtaanΛdami. Dai vulicami bΛcai ΛSuusi dai tΛΛgi ΛPilaato. ² TaidΛ ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿AapirΛsi rraígadΛ Λjudidíu? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—ΛjΛ, poduuquiava pΛsducatai agai —astΛtdai.

³ VaidΛ ΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali naana maasicΛdΛ gΛpirlΛ vuupaimi. ⁴ VaidΛ ΛPilaato Λpamu itΛtdai ΛSuusi:

—¿MaitapΛs gaaa noragida agai tomali Λmo ñiooqui? Dañi vΛΛ naana maasicΛdΛ gΛpirlΛ gΛvuupai goovai —astΛtdai.

⁵ DΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo ñiooqui. CascΛdΛ ΛPilaato maitΛtgaitadai istumaasi tΛgitoagi.

⁶ VaidΛ ΛPilaato dadagitoiña Λmo maisapicami aidΛ siaa duudagΛrΛ ΛΛgi poduucai gΛviidacatadai Λgai isdadagitoldiadagi Λoodami ΛΛgi ismaacΛdΛ ipΛliadagi Λgai. ⁷ Vai ami maisacariΛrΛ cuupicatadai Λmo cΛΛli Baraavási tΛΛgiducami ΛΛmadu aa ismaacΛdΛ coitadai oodami Λmo cocodiΛrΛ. ⁸ Tai ami dada Λoodami dai aagidimi ΛPilaato saidΛ iduuna poduucai isduucai ivuaadana Λgai vΛΛsi uumigi. ⁹ TaidΛ ΛPilaato aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿IrlidimΛsi isgΛndagitolda aanΛ gΛnraíga? —astΛtdai.

¹⁰ ΛPilaato maatcatadai isΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali vui baacoicatadai ΛSuusi. Λgai cΛΛdaitadai ΛSuusi oidatucuitai mui oodami dai cascΛdΛ gatΛΛgi ΛSuusi. ¹¹ DΛmos ΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali avΛnaqui Λoodami sai baiyoma gataanΛna ΛBaraavási. ¹² TaidΛ ΛPilaato tΛcacai daidi tΛtdai:

—¿Dai tumaasi ip^Λlidi aapim^Λ isiduñia aan^Λ gooc^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ ^Λjudidíu raígad^Λ aagai aapim^Λ?
—ast^Λt^Λdai ^ΛPilaato.

¹³ Tai ^Λgai ijiña daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Siisañi curusiaba —ast^Λt^Λdai.

¹⁴ Taid^Λ ^ΛPilaato it^Λt^Λdai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovaio?
—ast^Λt^Λdai.

Tai ^Λgai ^Λpamu ijiña daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Siisañi curusiaba —ast^Λt^Λdai.

¹⁵ Vaid^Λ ^ΛPilaato maitip^Λlidadai isvui baacoagi ^Λoodami casc^Λd^Λ dagitoli Baraavási, dai gat^Λjai m^Λsai g^Λicarsana ^ΛSuusi dai gooqui^Λr^Λ gat^Λjai curusiaba siisaragai.

¹⁶ Taid^Λ ^Λsandaaru vaidacai ^ΛSuusi tuisicamu dai ami ^Λmpagi v^Λasi ^Λsandaaru. ¹⁷ Dai aadi yuucusi moraduacami daid^Λ iduñi ^Λmo cooronai uuparaic^Λd^Λ dai c^Λasi sai ^Λpa maascana ^Λmo raí dai poduucai parunai. ¹⁸ Dai v^Λascatai iñacai daid^Λ icaiti:

—Tan c^Λca ^Λraígad^Λ ^Λjudidíu —ascaiti.

¹⁹ Dai ^Λmo ali uusic^Λd^Λ mood^Λr^Λ g^Λvai. Dai sisi-vidi, dai g^Λntootonac^Λd^Λ guguucai dai siaa duutudadan vueeyi. ²⁰ V^Λasi poduucai parunai ^Λgai dai gooqui^Λr^Λ uupasi ^Λyuucusi moraduac^Λd^Λ dai ^Λgi yuucusid^Λ aadi. Dai gooqui^Λr^Λ vusaitu abiaad^Λr^Λ dai curusiaba siisa agai.

---

²¹ Vai ^Λmo c^Λli Sireñi^Λr^Λ oidacami Simuñi t^Λgiducami ^Λgai ^Λroogad^Λ Lejandro ^Λmadu Rufo. Dai oidigaiñd^Λr^Λ im^Λitadai ^Λgai dai amui daivusai m^Λtai goguama cusuvi ^Λcurusi ismaac^Λd^Λ cusuvaticatadai ^ΛSuusi.

²² MΛtai bΛΛcai ΛSuusi ΛmapΛCARΛ siaaco Gólgota aagaiña saidΛ itΛiya Λlidi oodami moodΛ. ²³ Dai oida agaitadai Λgai uuvasi varagadΛ ΛCOCami vΛΛnacami miira taidΛ ΛSuusi maitipΛli isiiyagi. ²⁴ MΛtai curusiaba siisa. VaidΛ Λsandaaru nΛΛnΛitudai volao dai nΛida agai sooriatai vuiya agai ΛSuusi yuucusidΛ dai astumaasi ajia agai ΛΛmadutai.

²⁵ Quiaa Λrquiaamococatadai aidΛmasi curusiaba siisa ΛSuusi. ²⁶ DaidΛ Λoojai mΛsmaacΛdΛ ooja curusiaba dai agai mΛstuisidΛ gatΛjai muaaragai, icaiti ΛpΛ: “RaígadΛ judidíu”. ²⁷ Dai abaana ΛSuusi ticurusiaba siisisa gooca Λsivogami ΛpΛ Λmoco sΛΛlisa padΛrΛ Λmai curusiaba dai ΛgΛmai oogisa padΛrΛ Λmai curusiaba. ²⁸ Poduucai pΛpΛdui saidΛ pΛpΛduuna ismaacΛdΛ aagai oojiΛrΛ ismaacΛdΛ icaiti: “Oodami soimaasi ivuaadami duucai nΛidi ΛCristo”.

²⁹ Dai ismaacΛdΛ amui dgavuscΛi galnaasi ñiooqui suuligidi ΛSuusi dai gidai gΛnmoomo parunaitai ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—Epa aapi pΛsmaacΛdΛ pocaiti pΛsaidΛ istutuidi isdaitudagi ΛgΛΛ quiuupagadΛ Λjudidíu dai vaica tasaicΛdΛ ivueeyi Λpamu, ³⁰ cΛΛgacΛrΛ igΛvuusaida aapi ΛΛgi dai tΛvañi curusiaiñdΛrΛ —astΛtdai.

³¹ Poduucai ΛpΛ parunai ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—CΛΛgacΛrΛ vuvaitu goovai aa dai goovai ΛΛgi gia maitistutuidi iscΛΛgacΛrΛ gΛvuusaidagi. ³² IsnΛijada aatΛmΛ goCristo raígadΛ Λjudidíu issivi

tavañiagi curusiaĩndar, aid, gia vaavoitudan tada aatm —ascaiti.

Dai asta acacali ismaacda saigicatadai soimaasi ñiooqui suuligidi ASuusi.

³³ Dai dan duucu vasi oidigi tucapi vii coigaco tasai uucami. ³⁴ Dai aid uruno tadaco gagar, iña ASuusi daidi caiti:

—Eloi, Eloi, ¿Lama sabactani? —ascaiti.

Sai agai itiya lidi: GiñDiuusiga, giñDiuusiga, ¿Tu-ipasid, giñdagito?

³⁵ Dai amoco ismaacda ami daraajatadai ca ispocaiti agai daid icaiti:

—Dañi, vapaidi goovai ADiuusi ñiooquituldiadamigad Eliasi —ascaiti.

³⁶ Tai maadutai m dai bai mo visocli dai vaditu uuvasi varagad acocamicda, dai mo uusi tavaducami cuugar, dai visocoli dai mi-aadar, dadasdi ASuusi sai visiusuna daid icaiti:

—Tadagito sabai diviana Eliasi dai tavaiñdana —ascaiti.

³⁷ Taid ASuusi gagar, iña daida muu. ³⁸ Vaid ag, icuusi ismaacda ag, quiuupagadar, judidú sagicatadai pan, asi covoca mo sueeyi dai rana salli sarai tcavidar, abiaadar, mtana ucami. ³⁹ Daid, acapitán romanu ismaacda vuidar, caacatadai ASuusi tagacai isducatai iña agai dai isducatai muu icaiti:

—Sallid, qui arDiuusi maradcatadai gocali —ascaiti.

⁴⁰ Amoco ooqui macasd, naiditadai apr. Agai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María ismaacda ardad, Jacovo amadu Osee. Vai ali Jacovo aagaiña oodami Jacovo. Dai modaja

ΛΛΡΛ Salomé. ⁴¹ Idi ooqui oidatucuiña ΛSuusi dai soicΛiña aidΛsi Galileana aimΛraiña Λgai. Dai muiducatadai aa ooqui ismaacΛdΛ oiditadai ΛSuusi JerusaleenΛΓΛ uucami.

⁴² Dai caurui dai aidΛ baivuaadana Λjudidíu vΛΛsiaΛcatai dai siaadico ibΛstaragaicatai maitistuma vuaadana. ⁴³ Tai ami divia Osee ArimateeΛΓΛ oidacami, dai Λgai ΛΓΛmo gΛΛ tΛaanΛdamicatadai ΛΛΡΛ. Dai Λgai nΛnΛracatadai siΛΛscadΛ gataaanΛda agai Diuusi. Dai maiduaadicuitai vaa siaaco daacatadai Pilaato dai tai oigaragai dai tΛvaiña agai ΛSuusi tuucugadΛ dai yaasa agai. ⁴⁴ TaidΛ Pilaato maitΛΛ isducatai tΛgituagi maicΛΛga maatΛcatai isbai camuu Λgai. Dai vai Λcapitán dai tΛcaca agai sabai camuu. ⁴⁵ VaidΛ Λcapitán aagidi sai camuu. TaidΛ Pilaato maa oigaragai ΛOsee isyaasagi ΛSuusi. ⁴⁶ TaidΛ Osee savΛli Λmo icuusi namΛacami dai tΛvani ΛmuuquiadΛ dai ΛicuusiΛΓΛ biisa. Dai Λmo aitΛana siaaco cadΛgarsicatadai ami tΛΛ. Dai taagiña dai Λmo gΛΛ odai. ⁴⁷ VaidΛ María Madaliña ΛΛmadu María Osee dΛΛdΛ nΛidi mΛsiaaco tΛΛ ΛSuusi.

16

¹ Dai cadaivunucai ΛibΛstaragai tasΛΓΛ, taidΛ María Madaliña ΛΛmadu María Jacovo dΛΛdΛ ΛΛmadu Salomé, Λgai savΛli sigian uuvadami dai toida agai ΛmuuquiadΛ. ² Dai tumiñooco ΛΛqui iji Λgai siaaco yaasapicatadai ΛSuusi. Tasai vusaico aayi Λgai. ³ Dai aipaco gΛnaagidimi Λgai daidΛ icaitimi:

—¿Sioora maigovai daasamu agaa odai sivaapaquimu aatama? —ascaitimi.

⁴ Dai nanaavacai taa agaa odai vai camianaasi daacatadai. ⁵ Tai agai vaapa siaaco yaasapicatadai asuusi, dai ami taa amo Diuusi taañicaruda. Agai apa maasi amo gaali vai salla padara daacatadai, dai mataana ugurui yuucusida dai tootoaja. Taida looqui alia duduaadimu. ⁶ Damos asuusi taañicaruda itadai:

—Maitavar duduaadicuda. Aapima gaagai asuusi ismaacada Nasareetara oidacatadai, agai masmaacada curusiaba siisa. Damos agai caduaaca maitatiipu tami. Naidavurai movai masiaaco taa. ⁷ Iimivurai dai aagida aspiduru amadu agaa mamaatardamigada asuusi saida asuusi apaga ajiagai Galileetara isaapima. Ami taagimu aapima poduca isduuca ganaagidi agai —astadai asuusi taañicaruda.

⁸ Taida looqui voopoi abiaadara duduaadimucai dai giigivuqumi. Dai maiaagidi agai tomali amaadutai alia duduaadimucai.

—————
⁹ Aidasi duaaca asuusi apaga gamaasitu agai Maria Madaliña vuitapi ismaacadaiañidara vuvaitu agai cuvaracami Diaavora taañicaruda. ¹⁰ Tai agai ii dai aagidi agai ismaacada amadu ajiopaiña asuusi. Agai alia soiganlidadai dai suaanadai. ¹¹ Dai aidasi caa agai isduaaca asuusi, dai isnidi looqui agai maivaavoitu.

—————
¹² Dai gooqiaraa asuusi gamaasitu ama duucai gooca gaoidatucudami vuitapi. Agai oidigamu

iimΛitadai. ¹³Tai Λgai iji dai aagidi Λгаа, dai tomali poduucai maivaavoitu Λgai.

¹⁴Tai gooquiΛrΛ gΛmaasitu ΛSuusi Λbaivustama dan Λmoco mamaatΛrdami vuitapi aidΛsi mesa vuidΛrΛ daraajatadai Λgai. DaidΛ ΛSuusi bagaimi gΛmamaatΛrdamiga maivaavoidaracatai Λgai maivaavoitudacai Λgai Λгаа ismaacΛdΛ aagidi isnΛidi isduaaca. ¹⁵DaidΛ itΛtdai:

—Iimivurai vΛΛsi oidigi daama dai aagida vΛΛsi oidigi daama oidacami sai casi istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi. ¹⁶Dai siorΛ

vaavoitudagi dai gΛnvapaconagi Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu. Dai siorΛ maivaavoitudagi Λgai

Diaavora ΛΛmadu iimimu. ¹⁷Dai naana maasi istumaasi gΛgΛrducami ivuaadamu siorΛ giñvaavoitudagi. Vuviadamu Λgai oodamiaiñdΛrΛ

Diaavora tΛtΛaañicarudΛ giñgυvucadacΛdΛ dai Λmamaasi ñiooqui ñioocadamu ismaacΛdΛ maimaatΛcana Λgai. ¹⁸Dai gΛnnoonovicΛdΛ

vuudamu Λgai gΛgΛrΛ coocoyi. Dai isyΛlda Λgai muuquigami maigalvuaadamu. Dai

coococoidadΛ daama daraasadamu Λgai gΛnnoonovi sidΛ ΛcoococoidadΛ duduaadΛdamu —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁹Dai aidΛsi canaatocai ñiooqui gΛrtΛaanΛdamiga Suusi gΛmamaatΛrdamiga,

taidΛ Diuusi vaidacai tΛvaagiamu dai maa Λmo gΛΛ sΛΛlicami. ²⁰TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aipaco iji

dai aagidi oodami sai casi istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi vaavoitudacai gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo. Dai Λgai vaa Suusi Cristo soicΛiña

aa duiñdadΛrΛ vai Λgai naana maasi gΛgΛrducami
ivuaadana dai poduucai maasiuldi sai ismaacΛdΛ
aagaiña Λgai Λrvaavoi.
Dai mosΛcaasi.

Diusi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421